БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 108 (11094) | 1966 оной майн 6, пятница | Сэн 2 мүнгэн

РУМЫНИИН ЭКОНОМИКЫН ВЫСТАВКЭ МОСКВАДА НЭЭГДЭЭ

МОСКВАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Румыниин Социалис Республикын экономическа выставкэ Москвада, «Сокольники» гэдэг соёлой ба амаралтын парк соо майн 4-нэй үдэр баярай оршон байдалда нээгдээ.

Выставкын нээгдэхэдэ нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор ба бусад тушаалтад ерээ.

Машина бүтээдэг промышленностиин министр Михай Маринеску түрүүтэй Румыниин Социалис Республикын правительственна делегаци, СРР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Тедор Маринеску, дипломатическа корпусой гэшүүд, Румыниин посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, совет болон гадаадын журналистнууд хабаадаба.

Бүхэсоюзна худалдаа наймаанай палатын президиумэй түрүүлэгшэ М. В. Нестеров нээлгэн дээрэ тобшоор үгэ хэлээ. Тэрэнэй удаа СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличевто, СРР-эй правительственна делегациин толгойлогшо, Машина бүтээдэг промышленностиин министр Михай Маринескудэ үгэ үгтөө.

Румыниин правительственна делегациин толгойлогшын гуйлтаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев зал худар орохо үүдэн дээрэхи лентые хайшалан таһалба. Выставкэ нээгдээ! Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд, мүн бусад айлшад мүнөөнэй Румыниин түхэл шэнжые, Коммунис партиин хүтэлбэри доро социализм байгуулжа байгаа арад зоной амжалтые элирхэйлһэн экспозицинуудые, тэрэнэй олон экспонадуудые хаража эхилээ.

УРГАСЫН БАЯН—УҺАЛАЛГАҺАА

Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ баян ургаса абахын түлөө тэмсэлэй өгээн шиидхэхы үе ерэбэ. Ороо̂һо таряа, хартаабха, овощ, саахарай свёкло болон малай тэжээлдэ орохо ургамалнуудай үбһэ ногооной үндэр ургасын хуби заяан эдэ үдэрнүүдтэл шиидхэгдэхэ байна.

Газарай хүрьһэндэ шииг нөйто бариха, газараа уһалха гэшэ баян ургаса абаха тэмсэлдэ гол һуури эзэлнэ. Үрин дулаанай ерэхэлээр һайрам урдажа, ехэ бага гол горхонууд мүльһэнһөө мултаржа сабшалан, таряалан уһалхада өгээн зохид саг оробо.

Ажахынуудай өөһэдынь зохёоһон түсэбэй ёһоор байгша ондо республика дотор 197 мянган гектар эдлүүриин газар, тэрэ тоодо 50 мянган гектар таряалан, 139 мянган гектар сабшалан ба бэлшээри элдэб аргаар уһалагдаха зэргэтэй. Уһанай газарта 16 мянган гектар ороо̂һо таряа, 2000 гектар шахуу саахарай свёкло, 15 мянган гектарта тэжээлэй ургамалнууд, гол түлэб кукуруза, 3000 гаран гектарта хартаабха, овощ, 2000 гаран гектарта колхозникуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй гэр шадарай газар уһалагдаха байна.

Манай республикын айхабтар ехэ баялигынь уһалагдадаг сабшалан болоно. Байгша ондо уһалууриин системэнүүдээр, булуур станцинуудаар 118 мянган гектар сабшалан ундалуулагдаха. Уһалагдадаг газар бүхы сабшалангай гурбанай нэгэ хубиие эзэлдэг хадаа тэндэһээ гектарай 10 центнерошье ургаса абабал, хуряагладаг бүхы үбһэнөй хахадынь эндэһээ абтаха болоно.

Малда элбэг тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ сабшалан һайжаруулхын хэрэгэй айхабтар ехэ удха шанартай байһые хараада абажа, партиин областной комитет, республикын Министрнүүдэй Совет апрелиин 6-һаа габшагайгаар ажаллаха һара соносхоһон байгаа. Мүнөө тэрэнь дүүрэнтэжэ байнхай. Тиимэһээ сабшалан һайжаруулгаар энэ һарада хэгдэжэ байһан хүдэлмэриин зарим дүн согсолмоор.

Үнгэрһэн һарын туршада сабшалан дээрэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Эндэ 445 звено эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй хүсөөр 136 мянган тонно наг шэбхэ зөөгдэжэ, 2260 гектар сабшалан утэгжүүлэгдээ, 1640 гектарта шугы бургааһан сэбэрлэгдээ, уһалууриин ханаабууд сэбэрлэгдээ, 262 гидротехническэ түхеэрэлгэнүүд баригдаа, заһабарилагдаа. Энэ үедэ һайрамаар 11 мянган гектар, булуур станцинуудаар 1800 гектар уһалагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ минеральна утэгжүүлгэ тарааха, сабшалан борнойлхо болон бусад хүдэлмэри хэгдэнэ.

Хяагтын аймагай Худэриин совхоздо, Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхоздо, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхоздо, Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы болон бусад зарим ажахынуудта сабшалан дээрэ илангаяа ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Жэшээнь, Худэриин совхоздо луговодуудай 22 звено эмхидхэгдэжэ, тэдэнэрэй хүсөөр 6900 тонно наг шэбхэ зөөгдөө. Уһалууриин ханааб, түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээд, мүнөө үедэ сабшалангаа уһалжа байнхай. «Заганский» колхозой нүхэр М. М. Максимовай ударидадаг луговодуудай звено үнгэрһэн һарын туршада 864 тонно шэбхэ зөөжэ, 780 гектар даалгагдаһан сабшалангайнгаа 600 гектарыень ундалуулаад байна.

Энэ һарын туршада сабшалан дээрэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдэбэшье, уһалууриин газар, илангаяа таряалан ашаглалгые һайжаруулха хүдэлмэри юрэнхы дээрээ хангалтатай гэхын аргагүй. Шалгалта хээд үзэхэдэ, олохон ажахынуудта, бүхэли аймагуудта уһалагладаг газар дээрэ хабарай хүдэлмэри өмхигүйгөөр захалагдаһан байна. Зарим ажахынуудта мүнөө хүрэтэр уһалагдадаг газарта хүдөө ажахын ургамалнуудые ургуулха түсхай звенонууд эмхидхэгдээгүй, хүнүүдээр хангагдаагүй байһаар. Олон ушарта тиимэ звенонууд саарһан дээрэ бүридхэгдөөд лэ, тэдээндэ түсхай газар даалгагдажа үгтөөгүй, тэрэ газарта баян ургаса абахын түлөө хэгдэхэ агротехническэ хэмжээнүүд тодорхойлогдоогүй байха юм. Иимэ баримтанууд Баргажанай совхоздо, мүн энэ аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо, Хориин, Загарайн болон Сэлэнгын аймагуудай хэдэ хэдэн ажахынуудта үзэгдэнэ.

Яруунын, Сэлэнгын болон Улаан-Үдын аймагуудай ажахынуудта уһалагдадаг газарые утэгжүүлхэ хүдэлмэри аали нобшоор ябуулагдана.

Мүнөө үедэ таряалан уһалха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха сагай ерээд байбашье, тэрэ тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Илангаяа таряанай газар уһалха хүдэлмэри гэдэргэ татагдана. Майн нэгэнэй байдалаар Баргажанай, Сэлэнгын, Яруунын болон Улаан-Үдын аймагай Оронго талын ажахынууд уһалууриин ханаабуудаар газараа ундалуулжа оройгүй захалаагүй байха юм.

Булуур станцинуудые хэрэглэжэ, уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ арга боломжонууд ушөөл хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Майн нэгэнэй байдалаар ажахынуудта бии байһан 129 булуур станцинуудай оройдоол 42 станцинь хүдэлгэгдэнэ. Эдэ станцинуудаар миил 1800 гектар сабшалан, 746 гектар таряалан уһалагдаа. Зэдын, Яруунын, Хориин болон Кабанскын аймагуудай ажахынуудта нэгэшье станци хүдэлгэгдэнэгүй.

Шалгалта хээд үзэхэдэ, олохон ажахынуудта, аймагуудта таряалан, сабшалан һайнаар уһалагданагүй. Иимэ ушарһаа газар уһалагшадай ажалай бүтээсэ өөдэгүй, полинууд жэгдэ бэшээр шииггүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай «Рассвет», «Дружба», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхоздо бураздаа гаргаха машинанууд хүсэд хүрэхөөр бии байбашье, тэрэ хэрэглэгдэнэгүй, газарынь хуушанай будүүлиг аргаар ундалуулагдана.

Иимэ байдал юун дээрэһээ тохёоллооб гэхэдэ, нэн түрүүн аймагуудай Уһалууриин системэнүүдэй управленинүүдэй мэргэжэлтэд, мүн ажахынуудай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэггээр хандаһан байна. Республикын ажахынууд байгша ондо таринын урда тээ хахалагдадаг газараа амжалтатайгаар, эрхим шанартайгаар уһалха дүүрэн аргатай. Мүн нилээд ехэ газарые үбһэ ногооной таримал ургамалнуудай ургажа байха үедэ уһалхаар байна. Юуб гэхэдэ, аймагуудай Уһалууриин системэнүүдэй управленинүүдтэ һубаг татаха «КЗУ-03» түхэлэй машинанууд, уһа сасаха 100 гаран машинанууд, тэрэ тоодо «ДДА-100М» түхэлэй 17 агрегат ажахынуудта абтаһан байна гэжэ. Уһалууриин газарые ашаглалгада бии байгаа горитой дутагдалнууд юу харуулнаб гэхэдэ, ажахын олохон хүтэлбэрилэгшэд, аймагай уһалууриин системэнүүдэй управленинүүд, тэдэнэй мэргэжэлтэд урда жэлнүүдтэ гарһан алдуу эндүүнүүдһээ бодото тобшолол хээгүй, мүнөө тэрэнээ дахин дабтажа байна.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхахада мүнөөшье оройтоогүй, шиидхэхы үдэрнүүд ушөө урдамнай байна. Имагтал эдэ үдэрнүүдтэ газар уһалха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ, газар уһалалгада хэрэгтэй соонь хүнүүдые, трактор болон машинануудые табиха шухала.

1966 ондо уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 16—18 центнер ороо̂һо таряа, 100 центнер хартаабха, 150 центнер саахарай свёкло, 250 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо, 15 центнер үбһэ абаха гэһэн социалис уялга республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ абтаа һэн. Энэмнай бодото дээрээ бэелүүлжэ боломоор. Имагтал тэрэнэй түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

Уһалууриин газарые ашаглалгада бии байгаа горитой дутагдалнууд ... ндо уһа гаргахадаа хэрэгтэй нормые баримталха шухала. Нормын ёһоор хүсэдөөр, жэгдэ һайнаар уһалагдаһан лэ газар комиссяар шалгагдажа абтаха ёһотой. Тэрэ комиссида бригадир, агроном болон мелиоратор эрхэ бэшэ хабаалдаха зэргэтэй. Зүгөөр эдэ эрилтэнүүд шалгагдаһан олохон ажахынуудта баримталагданагүй. Тиигэжэ газар уһалагшадай харюусалга бага боложо, уһалууриин газарай ашаг үрэнь доошолхо болоно.

Олохон ажахынуудта мүнөө хүрэтэр луговодууд болон газар уһалагшад ажалайнгаа түлөө ямар түлбэри абахаяа мэдэнэгүй. Зарим луговодууд үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр хүртэһэн нэмэлтэ түлбэреэшье абаагүй байһаар. Эдэ бүхы дутагдалнууд байгша ондо уһалууриин ажал эмхидхэлгэдэ һаад тойбо татана.

Тиихэдээ газараа һайн шанартайгаар уһалха эрилтэ табигдана. Хахалагдадаг газараа, илангаяа жэгдэлэгдэһэн таряалангаа уһа зоргондонь табижа ундалуулха гээшэ хоригдохо ушартай. Хахалагдадаг бүхы газарта уһалууриин бураздаанууд татагдажа, тэрээгээр лэ уһан урадхуулагдажа шииггүүлэгдэхэ болоно. Поли дээрэ уһа...

Энэ хабартаа булуур станци бүхэнөөр адагынь 100 гектар газар нэгэ дахин уһалха, «ДДН-45» түхэлэй уһа сасадаг машинаар адагынь 45—50 гектар, «ДДА-100М» машинаар адагынь 150 гектар уһалха хэрэгтэй.

бшуу. Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ хүсэтэ машинануудые дүүрэнээр ашаглаха хэрэгтэй.

В. БОЛЬШАКОВ,
республикын Министрнүүдэй Соведэй Уһанай ажахын управлениин начальник.

> **ТАБАН ЖЭЛЭИ ТУРША СОО:**
> **...Гандадаг районуудта 2,5—3 миллион гектар газар уһалха.**
> **...Газарай хүрьһэнэй үрэжэл һайжаруулхын, уһалагдадаг газараа хүсэд бүрин ашаглахын тула коллекторто-дренажна түхеэрэлгэ бариха, уһаар хангагдасыень һайжаруулха, уһалагдадаг участогуудые сэбэрлэн жэгдэлхэ, уһалууриин барилгануудые техническэ талааринь шэнэдхэн һайжаруулха хүдэлмэри хэгдэхэ.**
>
> КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдһээ.

«ХЭБЛЭЛЭЙ ОТЛИЧНИГУУД» ОЛОН БОЛОНО

МОСКВА, майн 4. (ТАСС-ай корр.). Барлалга хэблэлгын хэрэгтэ олон жэл амжалтатайгаар хабаадаһанайнь түлөө, хэблэлэй үдэрөөр дашарамдуулан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй хэрэг эрхилдэг комитет, Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Центральна Комитет орон доторхи үнинэй редакторнууд, полиграфистнууд, хэблэлшэдые «Хэблэлэй отличник» гэһэн үбсүүндээ зүүхэ значогоор шагнаба.

Тэдэнэй тоодо — КПСС-эй үнинэй гэшүүн, «Советская энциклопедия» гэжэ хэблэлые эмхидхэн байгуулагшадай нэгэн, энэ хэблэлэй научна соведэй гэшүүн, профессор, Социалис Ажалай Герой Ф. Н. Петров, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуулиин политическэ экономиин кафедрын доцент А. В. Морозов, Московско полиграфическа институдай ахалагша багша М. Ф. Арбузов, «Полиграфия» журналай ахамад редактор С. С. Семенов, Московскэ офсетнэ хэблэлэй фабрикын директор И. В. Теплов болон бусад олон хүнүүд бии.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй хэрэг эрхилдэг комитедэй түрүүлэгшэ Н. А. Михайлов журналистнуудай һайндэрэй урда тээхэнэ шагнагшадта значогуудые барюулба.

М. А. ПРОКОПЬЕВ—РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум Михаил Алексеевич Прокопьевые РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр болгон томилбо.

М. А. Прокопьев Москвагай университет дүүргэһэн юм. Мэргэжэлэйнгээ талаар химик-органик. Химиин эрдэмэй докторой нэрэ зэргэтэй. РСФСР-эй Педагогикын эрдэмэй академиин үнэнтэ гэшүүн М. А. Прокопьев 1959 онһоо СССР-эй Дээдэ, түсхай дунда һуралсалай министрэй нэгэдэхи орлогшоор хүдэлмэрилһэн.

Е. А. Афанасенко ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһон дээрэһээ РСФСР-эй Гэгээрэлэй министрэй уялгаһаа сүлөөлэгдөө.

(ТАСС).

Полинуудһаа мэдээсэнэ

ТҮРГЭНӨӨР ААД, ШАНАРТАЙГААР

Манай совхозой механизаторнууд тарилгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа, түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байна. Мүнөө үедэ 2700 гектар газар хахалагдаад, 600 гектарта хара таряан, 250 гектарта шэниисэ таригдаа.

Тракторна бригадануудай хоорондо мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Совхозой 1-дэхи отделениин В. Русинай хүтэлбэрилдэг бригадын механизаторнуудай ажал бүтэсэтэй. Энэ бригадын 17 трактористнар бултадаа халаанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэнэ.

Совхозоймнай механизаторнууд эртын культурануудые саг болзор соонь, шанартайгаар тарихые оролдоно.

И. ЗАЙЦЕВ,
Зэдын аймагай Борьёогой совхозой главна агроном.

ЖЭГДЭРЭН ОРОО

Хориин аймагай Загарайн совхоздо хабарай тарилга эмхитэйгээр эхилээд, үдэр ерэхэ бүри үргэн дэлисэтэй боложо байна. Эндэхи бүхы таряалан дээрэ трактор агтын хүнхинөөн, хүдэлмэришэдэй соггой дуун зэдэлнэ. 1-хи отделениин таряалангай газар дээрэ Г. Хайдуков, А. Краснопеев гэгшэдэй агрегадууд эршэмтэй ажаллана. Г. Хайдуковай агрегат түрүүшын хоёр үдэрэй турша соо 70 гектар газарта хара таряанай тарилга хэжэ, халаанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэжэ эхилээ.

Совхозой бэшэшье отделенинүүдтэ тарилгын хүдэлмэри һайнаар эхилэнхэй. Гурбадахи отделениин механизаторнууд Агильдин Мазеев хоёрой агрегадууд хоёр үдэр соо 100 гектар тарилга хээ.

Мүн Капорский, Сильников гэгшэдэй агрегадууд түрүүшынгээ үдэр 70 гаран гектар газарта тарилга хэһэн байна.

А. СОДНОМОВ.

Хори.

Мухар - Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой механизаторнууд хабарай тарилгын шанарта ехэхэн анхарал хандуулна. Зураг дээрэ: тус колхозой 4-дэхи комплексно бригадын бригадир Т. Б. Тыхеев тракторна бригадын бригадир Т. С. Кушнарев хоёр шэниисын талмайн ямараар хахалагдаһые шалгажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Кукурузын талмайнууд үтэгжүүлэгдэнэ

Мүнөө жэлдэ ниитынгээ малда ашаг шэмэтэй тэжээл бэлдэхын тулада манай совхозой механизаторнууд горитой оролдолго гаргана. Кукуруза таригдаха 1500 гектар болохо талмайнууд дээрэ механизированнэ 10 звено хүдэлнэ. Дулаархатай хамта талмайнууд дээрэ ажал хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Мүнөө эдэ полинууд дээрэ 3000 тонно наг шэбхэ адхагдаад тараагдажа байна. Тиихэтэй хамта минеральна үтэгжүүлгэ мочевинэ, суперфосфат элбэгээр хэгдэнэ. Уһалагдадаг талмайнуудай ханааб һубагууд заһагданхай, һаяын үдэрнүүдтэ уһан табигдахань.

Кукуруза тариха талмайнууд дээрэ наг шэбхэ гаргалга мүнөө үргэлжэлһөөр.

Ц. НЕЧКИНА.
Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой агроном-луговод.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. Н. КОРОСТЕЛЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, Соведүүдэй, профсоюзай органуудта олон жэл хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Коростелев** Иван Николаевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ,
Соведүүдэй байшан.
1966 оной майн 5.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. Е. БЕРДНИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Пропагандын хүдэлмэри үрэтэй һайнаар ябуулдаг байһанайнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой Политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша нүхэр **Бердников** Георгий Емельяновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ,
Соведүүдэй байшан.
1966 оной майн 5.

ӨӨДЭНЬ ХАЯҺАН ШУЛУУН ӨӨР ДЭЭРЭ

«Зоболгүй зоотехник, зоргоороо болоһон хонишод» гэһэн гаршагтай статья үнгэрһэн жэлэй августын 19-нэй газетэдэ толилогдоо һэн. Тэрэ статья соо Суулгын совхоздо хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гурим сахигданагүй гэжэ шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Һаяхан Суулгын совхозоор ябагдаба. Статья соо шүүмжэлһэн ушар шалтагааниие һайн мэдэхэ һэн тула хонин ажалай олон ондоо асуудалнуудаар һонирхогдобо.

Совхозой конторын эгээл эли газарта хонишодой социалис уялга үрэн гоёор аржыса бэшээтэй харагдана. **«Хонин бүриһөө хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээхэ. Бүхы хонидойнгоо тоо толгойе энэ жэл 32 мянга хүрэтэр олошоруулха. Эхэ орондоо 3500 центнер эрхим шанартай хониной мяха тушааха!»**—гээд томо үзэгүүдээр бэшээтэй. Юу хэлэхэб, һайн лэ уялга.

Тул абалгаар социалис уялгатнай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байна гээшэб?—гээд совхозой парткомой секретарь нүхэр Крупенниковһээ һурахада:

— Биратүйхэн даа, үбэлэй хурьгад тон муу. Зуун хонин бүриһөө 44 хурьгад абтаа. Гол шалтагааниинь хадаа иимэ: үнгэрһэн жэл манай Суулгада ган гасуур боложо, бэлшээриимнай газар хатажа гандашоо бэлэй, ногоон юушье байхагүй, шарлашанхай. Тиимэһээ зун, намарай сагта хонидынай һайса таргалжа шадаагүй. Манай эрхэ байдалда хони үбэл хурьгалуулха гээшэ таарахагүй хэрэг. Хурьгад хүйтэ абажа, олоороо гарзална. Мүн тиихэдэ гаргашанышье ехэ. Хабарай хурьгад гэжэ манай дүй дүршэл харуулаа. Совхозоймнай хонидой тэн хахадынь хабар хурьгалха. Одоол тэндэ харахабди даа,—гэхысэ парторг хөөрэнэ.

100 хонин бүриһөө 44 хурьга. Өөһэдынгөө ахир муу ажалые байгаали дээрэ хаяад, бөөэ сагааруулха һэлэлгэ гаргагдана бэшэ гү? Нёдондо совхоз 100 хонин бүриһөө 78 хурьга абаа һэн. Дундуур гэжэ тоолохоор.

Мүнөө үсөөн хурьгатай байһанай гол шалтагаан хадаа искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд, хонишодтоо хүрэтэрөө тооногүй. Совхозойнгоо олохон отаранuудта миин хуса табижа үрэжүүлһэн.

Совхозой центрһөө хаяа хадхажа байдаг Дарма-Ринчин Шултуновай отарада хүрэжэ ерэбэбди. Ахалагша хонишон туһалагшатаяа шэбхээ малтажа байба.

— Ажалшье ябажал байгаа юм гээб даа. Үбһэ тэжээл гэхэдэ, заа зуу бии. Концентратшье үгтэдэг. Хурьгад лэ үсөөн абтаа. 569 хонидтойбди. 68 толгой хурьгад элдэб доторой үбшөөр үбдэжэ гарзалаа. Тиихэдэ 24 хонин хурьга хаяа. Мүнөө 200 хурьгаднай амиды, түлжүүлэгдэжэ байна. Бэшэ хониднай һубайрһан болоно гээшэ бэзэ. Энээн тухай аймагайшье ноёд мэдэхэ даа, —гээд Дарма-Ринчин даншье хамаагүйгөөр, нимэл байха ёһотой юм шэнгеэр хөөрэжэ һууна.

100 хонин бүриһөө 38 хурьгадшье абтаагүй жэшээтэй болоно. Даншье бирагүй ажал байна. Аяар 300-гаад хонин һубайраа. Нэгэ отарада хонидой иимэ олоор һубайрха гээшэ үзэгдөө дүүлдаагүй ушар. Искусственна аргаар үрэжүүлхэ технологи будүүлигээр хазагайруулһан байгаа ёһотой.

— Юун «искусственна аргаар» гэжэ даа. Намар хада 15 хуса асаржа үгөө һэн. Тэдэмнай хонидтойгоо сут ябадаг бэлэй.

— Булта гү?

— Үгы, таба табаарнь хусадаа һэлгэжэ табигша һэмди.

— Тэдэ хусадтнай хонидтойгоо зүндөө бэлшэжэ ябадаг байгаа гээшэ гү?

— Тиимэ, зүндөө даа.

— Теэд ямар хониной хэдыдэ ороондо ороһыень яагаад мэдэдэг байгаабта? Али үдэр бүри тэмдэглэжэ, түсхай дансада бэшэгдэдэг һааб даа?

— Үгы ааб даа. Юун тиимэ байха юм. Хонид хусатай сугтаа ябаал хадаа, бултал хээлитэй болохо ёһотой гэлсэгшэ бэлэйбди. Манай зоотехнигшье ерэжэ, харажал ябагша һэн. Өөдэнь хаяһан шулуун өөрын толгой дээрэ буудаг гэдэгтэл, бидэ хонишод, манай мэргэжэлтэд бултал зэмэтэй гээшэ бэзэбди даа. Түрүүшынгээ жэл хонин дээрэ хүдэлжэ байгаа хүмби. Тэрэ саанаа, энэ жаалдамарынь булта түрүүшынхеэ хурьгалжа байһан хонид юм,—гээд Шултунов хөөрэшэнэ.

Түлжүүлэгдэжэ байһан хурьгалынь бэеэр багаханууд, эреэ, маряан хурьгадшье олон. Иигэжэ хонидоо үрэжүүлжэ байха болоо һаа, түлшье абтахагүй, үүлтэршье һайжархагүй.

Суулгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ һаналаа табинагүй. Совхозой главна зоотехник Владимир Осипович Федотов бүри нёдондо хада хонидтоо хуса табижа хээлитүүлхэһээ найдамтай юумэн үгы, түл абтаал лэ байха гэһэншүүгээр хэлээ агша һэн.

Тэрэмнай энэ боложо байна гүбэ. Зуун хонин бүриһөө 38 хурьган абтаад байна ха юм. Искусственна аргаар үрэжүүлһэн Дамби Бальжиров, Балдан Батуевай отаранuудта 100 хонин бүриһөө дала гаран хурьгад абтаа. Хэрбээ эдэ хоёр хонишодой үнгэрһэн жэл искусственна үрэжүүлгын ёһо гуримые нарин нягтаар сахижа байһан һаа, хонин бүриһөө хурьган лаб абтаха байгаа. Нёдондо эдэ хонишод үрэжүүлгын технологиие ехээр хазагайруулһан юм. Энээн тухай хэлэгдэһэншье байха.

Мэргэжэлтын өөрөө иигэжэ урдын будүүлиг ааша гаргажа, зоотехническэ ёһо гурим сахидаггүй байхадань юрын хонишодһоо юун гэжэ асуултайб?

Нарин нооһотой хонидоо биратүйхэн нооһотой хусануудаар үрэжүүлжэ байхадаа ямар нооһотой түл хүлеэнэ хаб? Зоотехник энээндэ өөрөө харюу үгэг.

Ябаһан лэ отарада зоотехническэ тоо бүридхэл, данса гэжэ байхагүй. Хуса табижа үрэжүүлһэн газарта «нюдэ балай» гэлдээд лэ байна. Хэдышье хонид үрэжүүлэгдэһэн юм, өөһэдөөшье мэдэнэгүй. «Хусанууднай һүрэг соогоо ябаал һэн. Харин хэдынь ороондо ороо юм —бү мэдэе. Түл абажа эхил хэдэл харагдана бэзэ. мүнөөхэн «бүвханай» гарта гэжэ хабар хурьгалуулха хонишод тухайлна.

Иимэ бүтэхэгүй байдалтай эбсэхын аргагүй. Хонидоо олошоруулжа, үүлтэрыень һайжаруулхын орондо, яажашье байһыень мэдэхөөр бэшэ болоод байна.

Р. ЦЫДЫПОВ.
манай корр.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ХҮСЭНДЭНЬ ХҮРГЭЕ!

Ториин совхозой Хара Уһанай һаалиин фермын түрүү һаалишан, коммунис ажалай ударнигай нэрэ соло зүүжэ ябаһан Сабжа Гомбоевна Мункуева эрхим ажалаараа суурхана. Тэрэ жэлһээ жэлдэ даажа байһан үнеэдһээ һү ехээр һаажа, бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ториин совхозой түрүү һаалишан С. Г. Мункуева.

Ф. Сорокиной фото.

ХҮДӨӨ ГАРАБА

Ахын аймагай ажалшад КПСС-эй XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые анхаралтайгаар шудалжа байна. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүдые хэдэн олон агитаторнууд колхознигуудта, хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта ойлгуулна. Хамтаараа уншалга, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд холын фермэ, бригадануудаар болоно.

КПСС-эй Ахын райком пропагандистнар, лекторнүүдтэ туһаламжа болгон партиин XXIII съездын материалнуудаар тусхай семинар һаяхан үнгэргэбэ. «Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө партиин тэмсэл», «Арад зоной ажана байдал һайжаруулхын, эрдэм наука болон соёл культура хүгжөөхын түлөө партиин тэмсэл», «Коммунизм байгуулгын үедэ Коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргын дээшэлхэ тухай» гэхэ мэтын үгаа һонирхолтой лекцинүүд семинар дээрэ уншагдаа.

Партиин съездын материалнуудые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха дүй дүршэлөө семинарта хабаадагшад андалдаба.

Мүнөө лекторнүүд, пропагандистнар хүдөө нютагуудта, холын малшадта ошохоор гараба.

В. ГАЛСАНОВ.

СУСАРШАГҮЙ АЖАЛША ЭХЭНЭР

Тэбхэр гушан табан жэл Дагзама Доржиевна Доржиева Үдын совхозой мал ажал дээрэ хүдэлөө. Үнгэрһэн жэл пенсидэ гарахадаа иигээ хэлээ һэн:

— Хэрэгтэй болоо һаам, хэдыдэшье дуудаарайты. Шадаха зэргээрээ туһалжал байхаб.

Харин тэрэ намарынь фермын муу тугалнуудые илгажа, амяарлан харууһалха гэжэ отделениин хүтэлбэрилэгшэд шиидэбэ. Эдэ, муу, туранхай тугалнуудые харууһалха дүршэлтэй бэрхэ хүн хэрэгтэй болобо. Хэниие табихаб. Отделениие эрхилэгшэ Ц. Ж. Шираблоржиев туталшан боложе үгы даа гаһэн гуйлтатайгаар Дагзама Доржиевнада хандаа һэн.

Бүхы наһаараа ажал хэжэ һураһан Д. Доржиева тон дуратайгаар туганнуудые тушаажа абаа һэн. Иимэшүү муу туганнуудые оло дахин өөдэргэн, томо, тарган болгожо табиһан ааб даа.

Түрүүшын һарада туганнууд шэгнүүрээ багаханаарашье нэмээ һаа, нилээд һайжарһан байха. Үдэр, һара үнгэрхэ тума туганнууд шэгнүүрээ хараа байса нэмэжэ эхилээ. Январь, февраль һаранүүдта түс бүридөө сүүдхын 830 граммаар шэгнүүрээ нэмээ.

Үшөө хоёр һара соо харууһалаад, хонын бэлшээридэ гарахань.

В. Орловой фототекст.

Техническэ дэбжэлтын аша туһа

УРАН ГАРАА ХАРУУЛАГ ЛЭ!

Партиин баримталдаг экономическа, политическэ хараа шугамынь совет хүн бүхэндэ ойлгосотой юм. Тиимэһээ бүхы совет араднай XXIII съездын баталан абаһан табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаана, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэрээ оруулхаар бэлэн, оруулжа эхилһэншье байна.

Техническэ дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэриие хүгжөөхэ, ашаг ехэтэй болгохо, продукци абалгые ехэдхэхэ зорилго табигдана. Хүдөө ажахые техническэ талаарнь зэбсэгжүүлэн хүгжөөбэл, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ, промышленностиие түүхэй эдээр хангаха зорилгын шиидхэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые жэлдээ дунда зэргээр 25 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ партиин съездын Директивэнүүдээр хараалагдана. Ашаа тээлгэ-буулгалгын хүдэлмэри, тариан ажалые, мал ажалые оньһожоруулха, заһабариин бааза хүгжөөхэ, хүдөө ажахын машина заһабарилха технологи нарижуулан һайжаруулһанай ашаар иимэ зорилго шиидхэгдэхэ. Энэ хэрэгтэ уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой дүүргэхэ үүргэ, хэхэ хүдэлмэринь яһала ехэ. Колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ туһалбариин ажахы хүгжөөхэ, арад зоной хэрэглэмжын зүйлнүүдые бүтээхэ, нютагай түүхэй эд хэрэглэхэ гэхэ мэтэ олон асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ уралан нарижуулагшад ехэ туһаламжа хүргэхэ байна.

Энэ талаар олон жэшээ, баримта харуулжа боломоор. Шударгы ухаан бодолтон, уран гартан хүдөө нютагуудта олон. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлэй, анхарал оролдолгын ашаар хүдөө ажахын үйлэдбэриин олон асуудал шиидхэгдэһэн, шиидхэгдэхэшье байна.

Василий Васильевич Мухин Яруунын аймагай «Дружба» колхозой үнинэй механизатор. Тэрэнэй һүбэлгэн ухаан бодолоор, уран гараар олон хэрэгтэй зүйлнүүд бүтээгдэһэн. Нэгэ дурадхалынь хаража үзэе. Механизатор мэргэжэлтэй энэ нүхэр хүдөө ажахын техникэтэй холбоотой асуудал шиидхэдэг юм. Нэгэ үедэ сеялкэнүүдэй диск ходо эбдэржэ, тэдэнэр гүргэнөөр хэрэглэлһээ гарадаг байба. Иимэ деталь олохонь бэрхэшээлтэй һэн. Уралан нарижуулагша Мухин диск жэгдэлэн заһаха түхеэрэлгэ бэлдээд, ашаглагдаха болзорынь нилээд һунааһан байна. «Погранична» совхозой уралан нарижуулагша Виктор Григорьевич Захаров тракторнуудые заводто эльгээнгүй, эндээ заһабарилха арга олгоо. Тэрэнэй уралан нарижуулгын дурадхалай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнэй, заһабариин технологи нарижуулан һайжаруулһанай ашаар техникэ миин байлгаха, үлүү ехэ мүнгэ гаргашалха баримта усадхагдаа.

Эдэбхи үүсхэл гарган ажаллаха арга боломжо хүдөө ажахыда айхабтар ехэ. Мал ажалай хүшэр хүдэлмэри хүнгэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан олон дурадхал колхоз, совхозуудта нэбтэрүүлэгдэнэ. Энэ талаар Хяагтын совхозой уралан нарижуулагшадай бүтээжэ байһан ажал һайшаалтай. Совхозой Хилгантын һүнэй-товарна фермэдэ тэжээл буйлуулха гиролизно түхеэрэлгэ тодхогдоо. Иигэжэ совхозой уралан нарижуулагшадай аша туһаар фермын хүдэлмэришэд сүүдхэдээ 8 тонно тэжээл буйлуулжа, малдаа эдюулнэ. Энэ түхеэрэлгэ уралан нарижуулагша Николай Васильевич Жильцов түхеэржэ тодхоһон юм. Гадна нүхэр Жильцов үшөө нэгэ шухала түхеэрэлгэ зохсоожо, Усть-Хираанай гахайн байрадахи тэжээл буйлуулха хүдэлмэри хүнгэдхэһэн байна.

Малай байраһаа наг шэбхэ гаргаха ажалай хүшэр байһаниинь һайн мэдээжэ. Туранай совхозой эдэбхитэйшүүл малшадай ажал хайшан гэжэ хүнгэн болгохоб гэжэ бодомжолжо үзөө һэн. Хэды зүбшэл хэлсэжэ үзэһэнэй һүүлээр зүб шиидхэбэри оложо шадаа. Наг шэбхэ суглуулха худаг түхеэрээ. Тэндэһээнь транспортерто оньһожоруулмал аргаар шэбхэ ашагдажа, зөөгдэнэ. Шэбхэ ашаха, зөөхэ, буулгаха ажалые мүнөө нэгэ тракторист дүүргэдэг болонхой.

Республикымнай эрхим уралан нарижуулагшадай нэгэн, Хяагтын совхозой механизатор Кроид Николаевич Казаковой оруулһан хэдэн арбаад уралан нарижуулгын дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Заһабариин мастерскойн, мал ажалай фермын ажал хүнгэдхэхэ, оньһожоруулха олон дурадхал тэрэ оруулһан. Энэ нүхэрэй зохёоһон конструкцяар тээрмэ баригданхай, хэдэн һуурин газарнуудай ажалшад эндэ татагдаһан талхаар хангагдадаг болоо. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй эдэбхи үүсхэл, оролдолго гаргажа ажаллаа һаа, үйлэдбэриин хэдэн шухала асуудалай шиидхэгдэжэ, аша туһатай олон дурадхалай оруулагдаха байһаниинь эдэ жэшээ дээрэһээ элирүүлэгдэнэ.

Уралан нарижуулагшада тариан ажал тухай мүн лэ анхарһаг. Тарианай тоог дээрэхи хүдэлмэри оньһожоруулха, тариа хатааха талаар үнэтэ хэдэн дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, инженер М. Астраханцев, Улаан-Үдын хүдөөгэй районой «Дружба» колхозой комбайнер Д. Малых гэгшэд тоог дээрэ тариа хатааха түхеэрэлгэ зохёоһон юм. Тэрэ түхеэрэлгэ хэхэдээ 60 түхэриг гаргашалһан һаа, нэгэ сезон соо 700 түхэригэй алмалта хэгдэдэг болоо.

Хүдөөгэй уралан нарижуулагшад өөһэдөө үнэтэ дурадхал оруулжа, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ байхаһаа гадна, энэ хэрэгтэ эдэбхитэйшүүлые хабаадуулдаг, хүтэлбэрилдэг байха юм. Энээнэй ашаар жэл ерэхэ бүри түрүү юумэ үүсхэгшэдэй эдэбхи дээшэлжэ, үйлэдбэридэ аша туһатай, үнэтэ дурадхалнууд олоор нэбтэрүүлэгдэдэг боложо байһаар. Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» гэжэ хүдөө ажахын артелиин токарь Е. Ф. Воронков колхоздоо ухаалан зохёогшод уралан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэмэй эмхидхэгшэ юм. Техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудалые өөрөө эдэбхитэйгээр шиидхэхын хажуугаар, уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ 10 эдэбхитэйшүүлые хабаадуулаа. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг колхозой уралан нарижуулагшад һүнэй товарна фермын хүндэ ажалые оньһожоруулһан юм.

Республикын колхоз, совхозуудай эдэбхитэй уралан нарижуулагшадай хүдэлмэри харуулһан олон жэшээ дурдамаар. Тэдэнэр хамтын хэрэгтэ аша туһатай, үнэтэ олон дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, шухала асуудал шиидхэнэ. Партиин XXIII съездын табиһан ехэ түсэбые бодотоор шиидхэхэ арга боломжо, хүсэ шадал ажахы бүхэндэ бии. Тэрэниие зүбөөр хэрэглэһэн, эмхидхэһэн газарта горитой амжалта туйлагдана гэжэ дүй дүршэл харуулна.

Буряадаймнай уралан нарижуулагшад, тэрэ тоодо хүдөөгэй түрүү юумэ үүсхэгшэд долоон жэлнүүдэй туршада 27 миллион түхэригэй арьбалалта хээ. Республикын Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай областной совет тэдэнэй эдэбхи үүсхэлтэй ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, олондонь «Республикын эрхим уралан нарижуулагша» гэһэн хүндэтэ нэгэ зэргэ олгоһон байна. Ториин совхозой механик С. Ломухин, Хяагтын совхозой механизатор К. Казаков, Сэлэнгын совхозой механизатор П. Аюров болон бусад олон эдэбхитэйшүүл иимэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха, техническэ дэбжэлтэ туйлаха талаар шиидхэгдээгүй олон асуудал бии. Энээндэ уралан нарижуулагшадай үүргэ тон ехэ. Үйлэдбэридэ хабаатай шухала асуудал шиидхэжэ байһан хүдөөгэй уралан нарижуулагшад тушаа ёһотой анхарал хандуулха, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн уралан нарижуулгын дурадхалай түлөө түлөөһэ-шагнал үгэхэ гурим нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй болоно. Энэ талаар колхоз, совхозуудта бии байһан дутагдал үшөө усадхагдаагүй зандаа. Зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн үнэтэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудые обёоржо, эдэбхитэйшүүлдэ түлөөһэ-шагнал барюулха гэжэ анхарнагүй. Ушар иимэһээ уралан нарижуулгада зорюулхаар үгтэһэн мүнгэн зөөри зүбөөр хэрэглэгдэнэгүй. Нёдондо Хүдөө ажахын министерство уралан нарижуулгын ажалай түлөө түлөөһэр һомологдоһон 20 мянган түхэригэй оронд 10 процентыень энэ хэрэгтэ зорюулһан байна.

Харин зарим ондоо область, хизаарнуудай хүдөөгэй уралан нарижуулагшадта промышленна предприятинуудта мэтэ авторска шагнал саг соогоо барюулагдадаг заншалтай. Иимэ гуримые манай колхоз, совхозуудта нэбтэрүүлээ һаа, хүдөөгэй уралан нарижуулагшадай эдэбхи үүсхэл улам бадарха, үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй оруулдаг туһа нэмэринь горитойгоор дээшэлхэ.

Ажахын, ниитын организацинуудай ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшадта үрэ ехэтэйгээр ажаллаха арга байгуулха ёһотой байһан тухай нүхэр А. М. Косыгин XXIII съездэ хэһэн өөрынгөө элидхэл соо тэмдэглэһэн байна. Шэнэ юумэ үүсхэгшэд хамтын хэрэгтэ аша туһатай ехэ оролдолго гаргана. Тэдэндэ туһалха, мүн ажаллаха таатай арга байгуулха, хэһэн ажалайнь зэргээр түлөөһэ-шагнал түлэхэ гээшэ тон шухала.

Н. МАЛЬЦЕВ,
ВОИР-ай областной Совэдэй түрүүлэгшэ.

АЛТАН ГАДАҺАН

ОЧЕРК

СЭЛМЭГ тэнгэриин үй түмэн мүшэдэй шэбэнэлдээн доро харгыда гараха дуратайгшаб. Хүнгэхэн һэбшээ һалхяар үргэн дэлхэйн амилан байхада, сэдьхэлэйшни уян хүбшэргэнүүдэй шэнхинээе огторгой шагнаархан зэнхыхэ, мянга түмөөрөө одо мүшэд ялалзан харгыяшни ханинууд болохо. Аяар тэрэ үндэртэ Алтан Гадаһан шанха орой дээрэһээшни ялбалзан гэрэлтэхэ. Алтан Гадаһан... Аяншадай залуурша боложо үгэдэг энээхэн мүшые харахадаа, ажабайдалаймни ута замда ушарһан нэгэ хүниие ухаандаа оруулдагби.

1.

— Яһалал үргэн дэлисэтэй хэмжээнүүд байна. Хуу эдэ бүгэдэ энээхэн болзор соо бэелүүлэгдэхэ гэжэ һанана гүш?—гээд Цырен Базарович нюдэнэйнгөө шэл абажа урдаа табяад, сонхо руу шэртэбэ.

Сонхоор харагдаһан доболиг талмай дээгүүр үхибүүд футбол удьхолжо шардайса гүйлдэнэ. Арюунда орожо байһан наранай элшэдэ үхибүүдэй һүүдэрнүүд мантан томо хүнүүдэй дүрсэнүүдтэл үзэгдэнэ. Энээхэн талмайн хүрьһэнтэй миниишье нюсэгэн уланууд һайн танил.

— Совхоз эндэ хэнһээшье үлүүгээр хаба хүрэсэлдэхэ болоно гээшэ ааб даа. Республикынгаа дүшэн жэлэй ойе тэмдэглэлгэһээ хэншье хажуу тээ байха ёһогүй ха юм.

— Совхоз гэнэ гүш, сомоной түрүүлэгшэ.—гэжэ тэрэнэй нюдэн бодолгото болонгёор минии урдаһаа гэтэбэ. «Зөөжэ ерэһэн абгаймнай зөөрезр юутэйб» гэнэ гүш даа?

Мэнэ һаяхан эмхидхэгдэһэн «Первомайский» совхозой партийна комитедэй секретарь Цырен Базарович Золтоев бидэ хоёрой энэ хөөрэлдөөн ажал албанай талын түрүүшымнай уулзалга. Хэмнайшье бэе бэеынгээ зан абари һайн мэдэнэгүй, теэд саашанхи бүхы ажал хэрэгнай нягта холбоотойгоор ябаха зэргэтэй болоно. Тэрэ намһаа нилээдгүй аха, зоной дунда ажал ябуулха талаараа баян дүй дэршэлтэй. 1963 оной хабар газаа оронхой. республикынгаа дүшэн жэлэй ойдо бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байһан үе һэн.

Хүдөөгэй ажалшадай эгээл харюусалгатай, бэрхэтэй шанга энэ үедэ шэнэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө ажахые даажа абаа. Малай тэжээл ходоронтожо, һогооборишье үбһэнэй олдохонь шухаг болонхой. Малаа гарзагүйгөөр ногоондо гаргаха, хабарай тарилгые саг болзор соонь үнгэргэхэһээ гадна, шэнэ совхозой һаналаа табиха юумэн ехэл олон һэн. Трактор машинаяа заһабарилха байра, оньһон зэмсэгүүд, үшөөл дутуу техникэһээ эхилээд, хүдэлмэришэдэй [illegible]

хэлэхэдэ энэ совхозой саашадаа түбхинэхэ һууриин татагдажа байһан саг бэлэй.

Парткомой секретариин мүнөө асуудалда харюусалташьегүй шэнэ совхозой энэ байдалынь эли, һаял сохилжо эхилһэн эршэ хүсэниинь үшөөл һулахан.

— Зүб лэ даа, хуу эдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэй. Гансал хилээмээр садхалан байгдадаг бэшэ ха юм даа,— гэжэ тэрэ өөрынгөө табиһан асуудалда харюусаба.—Өөрөө ши харана ха юмши, мүнөө ямар задагай байнабибди. Гэбэшье хүн зоноо соёл болбосоролой талаар али бүхы юумээр хангаха тушаа ехэ юумэ хэхэ ёһотойбди.

— Нэн түрүүндэ бэд даа...

Цырен Базарович юундэшьеб энеэбхилбэ.

— «Бухын эбэрһээнь саб шүүрэхэ» гэлсэдэг бэлэй гү? Бидэ энээн тухайдашни яһалал бодомжолнобди, захалаадшье байнабди. Хоюулан, нүхэр, гансашье 40 жэлые угталга бэшэ, үшөө саагуур бодомжолжо үзэе,—гээд тэрэ саарһа харандааш стол дээрэ дэпгэбэ. —Зай, эгээл мүнөө үедэ «Зөөрезр юутэйбибди?»

— Зай, өөһэдымнай түб болохо Эдэрмэг тосхон. Эхин шатын һургуулитайбди, эмнэлгын пункт, хүдөөгэй клуб, үшөө... Үшөө, нэгэ магазин...—бэшэ тоолохо юумэн намда олдобогүй.—Эдэл гүб даа... Тиигээдшье гэр байрануудаар һүрхэй бэшэ...

...Ханын час арбан нэгэ донгодобо. Хөөрэлдөөнэймнай захэ үзүүр үшөөл холо янзатай. Олон юумэн хэлсэгдээ, зүбшэгдөө. Теэд үшөөл олон юумэн элирүүлэгдээгүй. Шэнэ һургуули, больница, соёлой байшан, хүүгэдэй ясли-сад, байрын гэрнүүд, тосхоной түбхинэнги байдал... Эдэ бүгэдые хэлэн дээрэ хэдэхэн часай туршада хэлсэхэдэ бэлэн. Эдэниие бодото дээрэнь бэелүүлжэ захалһан сагһаа бага ехэшье, орёо түбэгтэйшье хэды олон асуудалнууд бии болохоб. Нютагай ажабайдал өөрынгөө шэнэ эрилтэнүүдые үдэр ерэхэ бүхэндэ табижал байха. Олон шашаг асуудалнууд соо төөришэнгүй, гол шухала хэрэгүүдые зүб мүрөөр, бэе бэеһээнь дулдыдуулан бэелүүлхэ тиимэшье хүнгэн бэшэ даа.

Цырен Базаровичай һанаанда таараагүй. хойшо татаһан элдэб шалтагаан, хойшолонгууд сэдьхэлыень шулуун хүндөөр дарахые оролдохо. Теэд бэелүүлэгдэһэн хүсэлнүүд, жааханшье туйлалта һаа тэрэниие яатараа баясуулхаб. Ерэхэ сагта совхозой ажахы олон амжалтануудай хуудаһа һэхэхэ, соёл болбосоролойшье талаар үргэн алхамуудые хэхэ...

Бүри орой болоһон хойно совхозой конторын даб дээрээ байрлаһан хуушахан гэрһээ гарабабди. Цырен Базаровичтай өөһэд өөһэдынгөө бодолдо эзэлэгдэнхэй. Эдэрмэгэй һажанги үйлсөөр гэшхэлнэбди. Энэ удаан хөөрэлдөөн толгой соомни үшөөл үргэлжэлһөөр бодолнуудни хүлгэһэн зандаа. «Хамаг юумэн хүгжэлтын өөрын үйлэ үндэһэтэй, нэгэ шэглэлтэйшье һаань, олон үйлэ хэрэгүүд соо тархяа эрьежэ төөрихэгүй гээшэ тон шухала»—гэһэн үгэнүүдынь бодомжолноб. Үйлэ хэрэгүүд соо төөрихэгүй... Аян замшад Алтан Гадаһан мүшөөр зүг шэгээ элирхэйлдэг. Хүн бүхэн ажабайдалайнгаа ута замда өөрын тиимэ «алтан гадаһатай» байха ёһотой гэһэн бодолдо эзэлэгдэн тиихэдэ ябаа һэм.

2.

— «Зөөрезр юутэйбта гэнэ гүш?»—гэжэ Цырен Базарович һая минии ажалаараа нютагаа ошоходомни хуушанайнгаа асуудал шоглонги дабтаба.

— Баярхаадшье орхихоор нюдэндэ торсолдохо юумэмнай мүнөөдөө зэлтэйшэг юм бэзэ,—гэжэ тэрэ асуудалдаа урдахи мэтэ баһал өөрөө харюусаба.

Гурбан жэлэй турша соо түбхинэнги байра байдалтай болохо талаар совхоз нилээдгүй ехэ ажал хээ. Цырен Базарович бидэ хоёрой урдахи, гурбан жэлэй саадахи, хөөрэлдөө һанана ёһотойт. «Первомайский» совхозой түб Эдэрмэг тосхоной түбхинэнги байдал дурдангүй гарашагүй. Эндэ арбан жэлэй һургуули нээгдэнхэй, хорин табан оронтой больница, шэнэ уужам ехэ клуб, хэлхеэ холбооной отделени, автомат телефоной станци, столово, һая нээгдэһэн өөһэдын сельпо эд бараагаар зоноо хангана, дүшөөд гаран шэнэ байрын гэрнүүд тосхондо түбхинэнги байдалай шэнжэ оруулна. Совхозой бэшэшье отделениин тосхонуудта соёл культурын барилганууд үргэнөөр дэлгэрээ.

— Байра байдалаа заһангүй яаха һэмбибди—гэжэ совхозой директор Александр Васильевич Пластинин хөөрэдэг.—Хото городой байдалһаа дутуугүй байдалтай болохо ёһотойбди.

Ажалшан зоной культурна эрилтэ дүүрэн хангаха гээшэ мяха, һү абаха асуудалтай адлиханаар лэ табигдаха ёһотой, тиигэбэл ажал хэрэгнай урагшатай байха гэжэ энэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд һайн ойлгодогынь эли.

— Манай ажахы урда жэлэйнгээ түсэб һү, мяха, һооһор үлүүлэн дүүргээ. Эдэмнай ажалшадаймнай ехэ амжалта болоно. Гэбэшье ган гасуур жэл болоһон дээрэһээ гүрэндэ орооһо тушаалгаар бираагүйбди—гэжэ Цырен Базарович хөөрөө дэлгэнэ.—Мүнөө ажахыгаа ашаг үрэ ехэтэй болгохын тула олон хэмжээнүүдые хараалаабди. Совхозоймнай отделени, бригада бүхэн ажалай тоосоондо оруулагдаа.

Совхозой партийна организациин секретариин ажал Цырен Базарович уйтаханаар ойлгодоггүй, нютаг соо боложо байһан бүхы юумэнэй түлөө харюусалгатай байһанаа мэдэрдэг. Теэдшье тэрэ хаба хүрэсэлдөөгүй юумэн нютагай ажабайдалда үгы гээ һаа тиимэшье алдуу болохогүй бэзэ. Малшан, барилгашан, багшанар, соёл культурын хүдэлмэришэд, эмшэд хуул парткомой секретариин ашата нүлөө үзэһэн лэ байха. Соёл культурын хүгжэлтэдэ тэрэнэй хэһэн ажалые сэгнэжэ «Буряадай культурын габьяата ажал ябуулагша» гэһэн нэрэ зэргэ нёдондо Цырен Базаровичта олгогдоо һэн.

Гурбан жэл... Энэ хугасаан соо Цырен Базарович бидэ хоёр һайн танил болонхойбди. Ажал хэрэгээрээ тэрээнтэй арсалдаадшье туршааб, зэмэлүүлэгдээшье һэн нэгэтэ бэшэ, теэд һанаа бодолнай, хэһэн ажалнай тон нягта холбоотой һэн. Тэрэнэй баян дүй дүршэл, аха нүхэрэй зүбшөөл ажабайдалаймни харгыда нилээдгүй нүлөө үзүүлһэн байха.

Мүнөө уулзахадаа «зөөри» тухай ямар удхатайгаар парткомой секретарь дурдааб? «Первомайский» совхозой ажалшан зон юугээршье сэгнэшэгүй, ямаршье хүсөөр буляашагүй «Зөөритэй». Тэдэнэр ажалайнгаа аша харюуда, ерээдүй байдалайнгаа сэлмэг һайханда батаар этигэнхэй. Эдэ зоной дундаршагүй хэзээдэ мүнхэ «зөөринь» ерээдүйн һайхан байдалда эрмэлзэһэн унтаршагүйгөөр бадарһан сэдьхэл зоригынь.

Холын аянда гараһан эдэ зоной энэ эрмэлзэл зоригые хэзээ бүхэндэ бадаруулан залагша Алтан Гадаһан—Коммунис партимнай.

М. БАТОШ.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

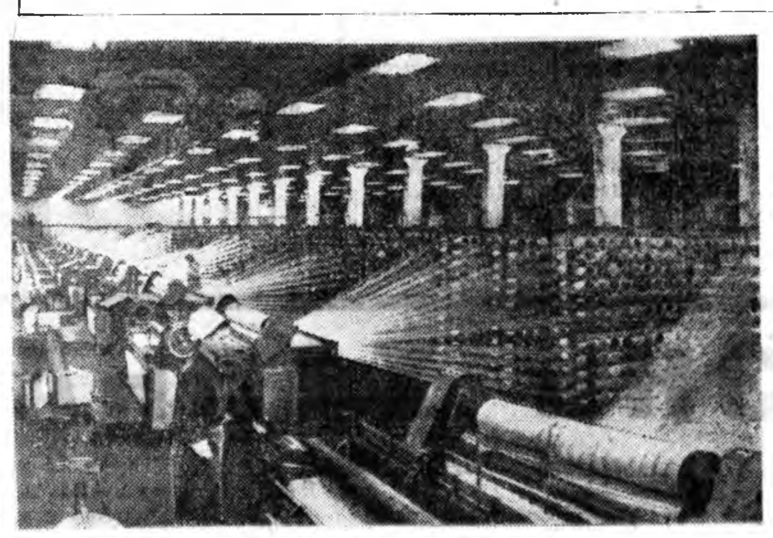

Курскын синтетическэ утаһанай комбинадта кордна бүд гаргаха үйлэдбэриин хоёрдохи ээлжээн ашаглалгада үгтөө. Зураг дээрэ: кордно бүд гаргаха хоёрдохи лини.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭСТОНИИН ССР. Загаһа барилгын улам ехэ боложо байһан дээрэһээ загаһа барилгын суднануудай орохо шэнэ порт Таллинда баригдажа байнхай. Портын түрүүшын ээлжээн ашаглагдадаг болоо. Таллинай загаһа барилгын суднануудай портын барилга шэнэ табан жэлдэ түгэсхэгдэхэ юм.

· ТАСС-ай фотохронико.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» ТОЛИЛОГДОҺОНОЙ УДАА

«Шиидхэзд мартажархёо» гэһэн гаршагтай Д. Улзуевай бишыхан шүүмжэлэл манай газетын байгша оной февралиин 19-нэй номерто толилогдоһон юм. Тэрээн соо Хэжэнгын совхозой Хүхэ-Добо тосхоной магазинай гэр тон хуушаржа, эд хэрэглэгшэдэй һанаа зобооно. Шэнэ магазин барихаар үнинэй хараалһан аад, тэрэнээ бэелүүлнэгүй гэһэн байгаа.

Хориин аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Самбуев 1966 ондо Хүхэ-Дободо шэнэ магазин бариха мүнгэн зөөри Хэжэнгын совхозрабкоопто банкһаа зээлээр үгтэбэ гэжэ мэдээсэбэ.

Бэшэгүүдэй шэнжэлэл

ГУУРҺАНТНАЙ УЛАМ ЛЭ ХУРСАДАГ

Бэшэгүүд үдэр бүри абтажал байна... Ажалай ямар нэгэ халуун хаһын ороходо, хүдөө бэшэгшэд гуурһаа хурсадхажал мэдэдэг бээ. Нютаг нютагайнгаа һонирхолтой ажалшадые дамжуулдаг, түрүү ажалшадаа магтажа бэшэдэг ха юм. Үнгэрһэн январь, февраль, март һарануудта, хонидой түллэжэ байһан халуун хаһада редакцимнай хүдөө ажахын таһагта олохон бэшэг абтаа. Тэдэ бэшэгүүдэй олонхинь газетэдэ толилогдоһон. Хоринин аймагһаа хүдөө бэшэгшэ Ц. Тогтохоев «дуршалтай хонишон» гэһэн мэдээсэл соогоо Хэжэнгын совхозой ахалагша хонишон Дондок Дугарцыреновые магтаһан байгаа. Хүдөө бэшэгшэ Ц. Дондоков «Янгажанай бэрхэшүүл» гэһэн статья газетэдэ толилжо, Улаан-Үдын аймагай «Улаан-Оронго» колхозой түрүү хонишодые магтаа. Зэдэһээ хүдөө бэшэгшэ А. Цыреновэй бэшэһэн статьяе һонирхонгүй байжа болохогүй. Энэ нүхэр «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон Николай Гомбоевой даадаг отарынхидай ажалай дүй дуршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байха юм.

Хүдэлмэриин халуун хаһада өөһэдынгөө ажал хэрэг, дүй дуршэл тухай олон хүнүүд бэшэжэ, газетэдэ толилһон. Республикын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадаһан Хориин аймагай Анаагай совхозой ахалагша хонишон С. Сойжинов, Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Б. Цыренова гэгшэд өөһэдынгөө статьянууд соо ажал тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Эдэнэр түрэл партиингаа XXIII съездые угтуулан социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ехэ амжалта туйлахые оролдоһон байна.

Хонишодой эдэбхитэй ажалые харуулһан бэшэгүүд мүнөөшье редакцидамнай ороһоор. Ахын аймагһаа хүдөө бэшэгшэ П. Жужаев нютагайнгаа түрүү хонишодые иигэжэ магтана:

— Аймагаймнай түрүү малшадай нэгэн Нима Цыденжапович Осохеев «Коммунизм» колхоздоо арба гаран жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ байнхай. Жэл бүри ехэ амжалта туйладаг. Энэ хүнэй ажал хүдэлмэри хүндэтэй.

Нима Цыденжапович гансахан өөрынгөө ажал хараад ябадаг бэшэ, харин баян дүй дуршэлөө залуу үетэндэ дамжуулан үгэхые оролдодог. Мүнөө тэрэнэй даадаг отарынхид 273 хонидоо тобир тарганаар, үхэл гарзада оруулангүйгөөр ногоон дээрэ гаргажа байнхай.

«Хонин һүрэг олошорно» гэһэн статья соогоо хүдөө бэшэгшэ В. Гармаев Баргажанһаа иигэжэ мэдээсэнэ:

— Хонишод харюусалгатай сагаа үнгэргэнэ. Хурамхаанай совхозой хонин һүрэг үдэр бүри олошоржо байна. Хонишодой оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар үбэлэй хурьгад гарза хоролтодо ороногүй.

Саашань бэшэгэй автор ахалагша хонишон А. Аранзаевагай отарынхидай һайнаар ажалладаг тухай тодорхойгоор бэшэбэ. Эндэхид түл абалгын халуун хаһада. зарим үдэр 35 хурьга тодожо абадаг байгаа. Хурьгад дулаан байрануудта байлгагдана. Үбһэ тэжээлээр дутаагданагүй. һайнаар харууһалагдана. Үбэлэй түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада совхозой дирекци, партийна болон профсоюзуудай организацинууд олон хүнүүдые отарануудта эльгээжэ, хонишодто туһаламжа хүргөө.

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүү хонишод тухай хүдөө бэшэгшэ нүхэр А. Бабушкин бэшэһэн. Эндэхи ахалагша хонишон Дулма Чимитовна Цыбенова урдань арбаад жэлдэ һаалишан ябаһанаа мүнөө хонин ажалда оронхой. Үбэлэй хурьгадые гарзада оруулангүйгөөр тулжуулхын тулада отарынхид горитой оролдолго гаргана. Энэ жэлдэ 560 эхэ хонинһоо 560 хурьга абаха. хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалха хүсэлтэй. Дулма Чимитовна долоон үхибүүдэй эхэ юм. Эгээл ехэ басаганиинь—Галя дунда һургуули дүүргээд. мүнөө Улаан-Үдын багшанарай институтда һурана.

Хүдөө бэшэгшэ Ким Ванданов Чисаанын совхозой Могсохоной отделениин хонишон нүхэр Б-Д. Базаровай даадаг ажахын тоосоондо ороһон бригада тухай хэлэнэ. Ажалайнь ондоо гуримаар эмхидхэгдэдэг болоходо, тэдэнэй хүдэлмэри урагшатайгаар бүтэдэг болоо. Эндэхид хэдэн жэл удаа отарынгаа хонидто өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ тэжээлыень бэлдэжэ абадаг. Иигэжэ ажаллаад, абтаһан продукциингаа зэргээр түлөөһыень абана. Мүнөө бригадынхид 785 эхэ хонитой. Хурьгадынь гарзада оруулагдангүйгөөр тулжуулэгдэнэ.

Мүн Могсохон нютагһаа хүдөө бэшэгшэ Ш. Цыванов «ямаа үсхэбэрилхэдэ олзотой» гэһэн мэдээсэл эльгээгээ. Энээниие бэшэхэдээ, нүхэр Цыванов хэдэн баримта дурдаһан байна. Нэгэдэхеэр, ехэ ямаан жэл соо хэдэн удаа эшэгэлдэг, эхир эшэгэнүүдые түрэдэг. Энэ талаараа үдэсэтэй. Хоёрдохёор, эшэгэнүүдынь өөдэргэн, түргөөр тулжэдэг. Гурбадахяар, ямаанда тэжээл ехэ хэрэггүй; ехэнхидээ бэлшээридэ ябажа ондо ороно гэжэ автор баримтална. КПСС-эй съезд дээрэ хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ колхоз, совхозуудта арга боломжонуудай ехэ байһан тухай нүхэр Шойдонов мэдээсээ. Энэнь зүб!

Тиихэдэ Захааминай Цахир тосхонһоо, «эршэтэ ажалай охин» гэһэн статья газетымнай эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ нүхэр Б. Шоёнов бэшэһэн байгаа. «Красный Октябрь» колхозой Баруун-Адаг гэжэ газарта байдаг нүхэр Д. Очировай хүтэлбэрилдэг бригадын ажал хэрэг тухай хүдөө бэшэгшэ тодорхойлон бэшээ.

Үнгэрһэн һарануудта манай «Буряад үнэн» газетын уншагшад. хүдөө бэшэгшэд редакцимнай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа гэжэ хэлэлтэй. Саашадаа май—июнь һарануудта газетэмнай ямар хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулха болоноб? «Табан жэлэй түрүүшын хабар» гэһэн гаршаг доро механизаторнуудай ажалые үргэнөөр харуулха болонобди. Энээнтэй хамта, сабшалан һайжаруулха тухай асуудал манай газетын гол асуудалнуудай нэгэн болохо байна. Сабшалан һайжаруулха талаар соносхогдоһон һара дүүрэбэшье. үбһэ ногооной баян ургаса абаха хүдэлмэри май-июнь һарануудта ехээр хэглэхэ бшуу. Мүн иигээд малай зунай бэлшээридэ гаргагдаха хаһа орохонь. Энээниие ажахынууд ямар бэлэдхэлтэйгээр угтабаб? Мал адуулгые ямараар үнгэргэжэ байнаб? Эдэ асуудалнуудта хүдөө бэшэгшэд анхарыт. Гуурһантнай улам хурсадаг лэ!

Коммунис ажалай ударник, Буряадай геологоуправлениин Нижне-Ангарска геологическа экспедициин лаборант Е. Л. Баркалова ашагта малтамалнуудай шэнжэлэлгэ саг соонь һайнаар хэжэ, геологуудай хүндэтэ ажалдань туһа нэмэрээ оруулалсажа байдаг. Зураг дээрэ: Е. Л. Баркалова.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

МАНАЙ ЭДЭБХИТЭЙ ТУҺАЛАГШАД

Гурбан жэлэй урда тээ манай «Буряад үнэн». «Правда Бурятии» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин дэргэдэ хүдөөһөө ороһон гуйлта бэшэгүүдые шалгажа үзөөд, үнэн зүбөөр шиидхэжэ, тааруу зохид хэмжээ абажа байхаар зорилготой һайн дуранай зоргаан—общественна приемна байгуулагдаһан юм. Тэрээндэмнай гуша гаран хүнүүд хабаадана. олонхинь пенсионернүүд, элдэб мэргэжэлтэй. шадамар эмхидхэгшэд юм.

Үглөө бүхэндэ яаралтүй гэшхэлдэлтэй, буурал үбгэжөөлэй редакцида орожо ябахыень харахат. Энэ хадаа тус бүлгэмэй дарга, урдань үни удаан саг соо манай редакциин штатнабэшэ корреспондент ябаһан, мүнөө персональна пенсионер Федор Михайлович Леонов гээшэ. Нүхэр Леоновой хүсөөр энэ бүлгэм байгуулагдаһан байха. Пенсидэ гараад гэжэ миин байдаггүй энэ үбгэжөөл, хүн зоноор хөөрэлдэхэдөө. гуйлтыень зүбшэлсэхэдөө ехэ шадамар, бэрхэ хүн юм.

Мүн тэрээнтэй хамта ажалладаг хүнүүд гэбэл, үхибүүдэй 141-дэхи саадай эрхилэгшэ Анна Никифировна Литвина, финансын министерствын хүдэлмэрилэгшэ Иван Николаевич Тыжебров, библиотекарь Татьяна Александровна Лобанова. пенсионернүүд Наталья Ивановна Сабурова, Денис Илларионович Тихоньких, Михаил Павлович Дряхлов, Елена Александровна Рампилова ба бусад болоно. Эдэнэр булта долоон хоногтоо гурба дахин һэлгэлдэн, дежурлажа. редакцида ороһон бэшэгүүдые шалгажа, гуйлтада туһалжа байдаг.

Апрелиин 21-дэ республиканска үхибүүдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр А. А. Злобинагай дежурлажа байтар, Чистяков М. П. гэгшэ гомдолтой бэшэг асаржа ерэбэ. Чистяков 1952 ондо Октябрьска райгүйсэдкомдо байрам муу, шэнэ квартира угыт гэжэ хандаһан байгаа. 1953 ондо шэнэ квартира үгэхэбди гэжэ найдуулһан райгүйсэдкомой харюу бэшэг тэрэ хүн харуулба. Теэд мүнөөшье болотор шэнэ квартира абаагүй. Чистяковой гуйлтые дүүргэхын тулада нүхэр Злобина райгүйсэдкомтой хөөрэлдэбэ. Юундэшьеб даа, тэрээндэ шэнэ квартира хүртөөгүй байһан байгаа. Мүнөө апрель гү, али май һара соо Чистяковто квартира үгэхэ болоо. Имэрхүү гуйлта бэшэгүүдтэй хүнүүд редакцида али олон ерэжэл байдаг. Тэдэнэй бэшэгүүдые бултыень газетэдэ толилхо аргагүй хаям. Тиимэһээ һайн дураараа хамһалсажа байһан эдэ нүхэд редакциин бэшэгүүдэй таһагта ехээр туһалдаг байна.

Жэл бүхэндэ энэ приемнын тоосоото һунгуулиин суглаан болодог. Тэрэ суглаан дээрэ долоон хүнһөө бүридэһэн совет һунгагдадаг юм. Бүлгэм һара соо хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб урид табидаг. Бүлгэмэй гэшүүд заримдаа шалгалта рейднүүдтэ гарадаг байна. Хэрбээ хэн нэгэнэй гуйлта бэшэгтэй ерээ һаань, тэрэнэй үнэн зүбыень мэдэхын тула шалгалта хээгүйдэ аргагүй бшуу. Квартал соо нэгэ дахин сугларжа, хөһэн ажалайнгаа дүн гарадаг. мүн саашань түсэбөө хэлсэдэг байна. Редакци тэдэнэй ажалые сэгнэдэг, эдэбхитэй зарим гэшүүдтэнь Хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шан үгэдэг. Бэшэгүүдэй таһагтай энэ бүлгэм нягта холбоотой, мүн редакциин бэшэ таһагуудтай барисаатай байдаг, тэдээндэ туһалдаг.

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ХАМТЫН БАЙРА

— Маанадай байдагтал адли хамтын байра үшөө үгышье ёһотой, үгы бол ехэнүүд хото городуудаар һаядаал баригдаһан байжа болоо. Энэмнайл һаяын проект хаш—гэжэ медучилищиин студентнэрэй өөһэд хоорондоо хөөрэлдэхынь дуулахат.

Мүн шэнэ түхэлтэйгөөр, шэнэ проектээр бариһыень досоонь ороходоо харахат. Һаруул сэбэр байхаһаа гадна, дабхар бүхэндэнь студентнэрэй эдеэ хоолоо шанаха кухни, улаан булан бии юм. Гадна нэгэдэхи дабхартань уншалгын зал, 2 мянгаад номтой библиотекэ хүдэлнэ. Үдэшэ үглөөниинь сүлөө забһартаа хари хэлэндэ һураха кабинет бии. Энэ кабинет студентнэрые ехээр һонирхуулна.

Ерээдүйн, фельдшер, акушернүүдтэ практическа хэшээлнүүд ехэхэн удха шанартай бшуу. Тиимэһээ тэрэ дабхарта практическа хэшээл хэхэ кабинет бии. Тэрээн соонь элдэб плаката, гибсээр хэһэн хүнэй түхэл элдэб оньһон прибор, инструментнүүд столнууд дээгүүр жэрытэр табяатай.

— Иигээдшье хуу бэшэ, хүгжэмдэ дуратайшуулай тусхай кабинет, мүн 50 хүнэй һууритай столово гэхэ мэтэ бултанайнь анхаралда. Һургууляа һайнаар дүүргэжэ, хүндэтэй врач болог лэ гэжэ эдэ залуушуулдаа хүсэхэ байнаб,—гээд тус училищиин комендант Мария Григорьевна Эйринк омогтойгоор хөөрэнэ.

Дм. БАЛДУЕВАЙ
фототекст.

Комсоргын баатаршалга

«Залуу коммунист» гэжэ журналай һаяын номернуудай нэгэндэ «Комсоргын һүүлшын түлбэри» гэһэн очерк толилогдохо юм.

АПН энэ очеркые багахан хоролтотойгоор уншагшадайнгаа анхаралда дурадхана.

...кеевкэ хотын Кировэй нэрэмжэтэ металлургическа заводой ЛКСМУ-гай комитедэй шиидхэбэриһээ

1-дэхи номерой мартеновскэ цехэй комсомолой эмхиин секретарь ...манай комсорг Владимир Грибиниченкын габьяа тухай хөөрэжэ ...

Тэрэ ямар габьяа гаргаһан бай...?

Булад эюулгын мастер Владимир Грибиниченко майн 5-най ... ажаллажа байхадаа, Алек... Матросовой баатаршалгые ... эрэлхэг зоригтой габьяа ...

Грибиниченко урдажа байһан ... буладые бэеэрээ хаажа, ... нүхэдэйнгөө ами һаһа абаа... баатарай үхэлөөр унаһан юм. Владимир Кириллович Грибиниченкые заводой комсомолой эм... гэшүүдэй зэргэдэ саг үр... байхаар тоггоожо, цехэй ...комсомолой эмхиин тоодо оруулха ... шиидхэһэн байгаа.

...лодиин эхэ—Варвара ...ксандровна хөөрэнэ

...баһа багаһаа хоолойгоо тэжээ...жилээ һэн. Бил зэмэтэй хүн ... Ходол юумээр дуталдадаг ... Үбшэ хабшаншье һалаха... Хүгшэрхэ бүреэл хүн өөдэ... болодог ха юм даа. Долоон ... һургуулида һураад лэ, ямар ... мэргэжэлтэй болохо гэжэ ... шиидээ бэлэй. Техни... дүүргээд. сэхэ заводто ороо ...

... хүдэлмэриһөө тосхон ... яаралгүйхэн, томоотой... алхалжа ябаһынь мартадаг... Хүбүүмни мининкгээ хажууда ерэхэдээ нэгэ оройлготой юумэ барюулба.

—Хүдэлмэришэн ангиһаа шамда бэлэг.

Харан гэһээм, намда платиин бүд байба...

Удаань хармаанһаа мүнгэ гаргаба.

— Энэ эдихэ мүнгэмнай.

Тэрэ мүнгынь абахадаа, гарни һалганажа байһан юм. Юумэш хэлэхэ аргагүй. хоолойдом нэгэ монсогор юумэн тогтошонхой.

— Гэр байратнай ямар бэ гэжэ цехкомдо намһаа асуугаа. Тиигээд ээлжээндэ оруулаа,— гээд юрэ хэлэбэ.

Теэд хүбүүмни шэнэ байрадаа удаанш байгаагүйл даа...

1-дэхи номерой мартеновскэ цехэй комсомолой бюрогой секретарь Николай Виниченко хөөрэнэ

Шуран бэрхэл хүбүүн бэлэй.., Хүдэлмэрилхэдөө шадамар гээшэнь аргагүй. Юун гэхэ юм даа, хамаг бүхы юумые хуу ойлгодог, мэдэдэг һэн. Мартеновскэ пеэшэн һүниндөө ялалзажа байдаг ха юм. Бидэ дадаад, тэрэнэй гоё һайханиие обеорхоёо болишоо бшуубди. Харин Владимир Грибиниченко: «Энэмнай ямар һайхам даа. Огторгойн одо мүшэд далдиржа, үгы болон хорголонол!»—гэгшэ һэн.

Дэлхэй дээрэ урагшатай бэрхэ хүнүүд түрэдэг гээшэ ааб даа. Жэшээнь, Болодиие абаад харая... Спортоор һонирхожо эхилээд, нэгэдэхи шатын штангист болоо. Хатар наадажа һураха гээд, заводойнгоо соёлой ордоной хатарай кружогой эгээн бэрхэ танцоор болоо... Зурахадаа бэрхэ гээшэнь аргагүй. Тэрэнэй зураһые хараад хани нүхэдынь, танил талануудынь ехээр һонирхогшо һэн.

Заводойнгоо цехтэ түрүүн дээрэ туһалагшаар, удаань булад эюулэгшөөр, һүүлдэнь — мастераар хүдэлмэрилөө.

Комсомолшууд тэрэниие нэгэн дуугаар цехэйнгээ комсомолой эмхиин секретаряар һунгаа һэн.

* * *

Доро дурсагдаха бэшэгээ Владимир Грибиниченко эрхим һайн нүхэртөө бэшэһэн байгаа. Хани нүхэдтөө эгээл нангин хүсэл бодолоо дамжуулдаг бэлэй.

«...Заводтохи ажалаа дүүргэжэрхёод, сүлөө болоожо, һанаагаа амаранхай, гудамжада ялалзажа байһан элдэб соносхолнуудые уншасагдан, зоргоороо алхалхаш. Ажабайдал тухай дуран соогоо бодожо үзэхэш. Ехэл хэрэгтэй юумэ гээшэ ха даа. Сүлөөдэ элдэб юумэ толгой соогоо бүйлуулжа үзөөб!..

Ажабайдал гэдэг юун гээшэб? Хүдэлмэрилхэш, ном үзэхэш... Ажалаа дүүргэжэрхёод, ябууд дундаа нэгэ юумэ эдеэд, репетицидэ заводойнгоо клуб ошохош. Үглөөдэр штангаар һорёон болохо. Нүгөөдэр суглаан. Иигээд лэ үдэрнүүд хойно хойноһоо һубарха. Хэндээ хэрэгтэй юумэн гээшэб? Ши юун гэжэ һананаш?

Намда хэрэгтэй, зүб даа, зүб. намда хэрэгтэй.

Үнэн сэхээр ажаһуудаг, ажалладаг хүн, ямар бэ даа. нэгэ юумэ нээжэ байдаг, өөрын шэнэ юумэ олодог ха юм. Тэрэ хүнэй ажал ажалайнь амжалта — ерээдүйдэ үни удаан байха зүйл шуу. Ерээдүймнай юун гээшэб? Хүнүүд шуу даа. Урдын урда сагта нэтэл хүн шулуутаар шулуу сохижо, гайхамшатта һаруул толо —гол гаргаа ха юм.

Энэмнай тон шухала хөөрэлдөөн. Хүн гээшэ өөрын мүр сараа газар дээрэ үлөөхэ ёһотой. Тэрэ мүрынь хэдэн зуу мянган жэлнүүдтэ байха ёһотой. Залуу солдадые дайсанай һомон тудажа унагаагаа һэн гэлэй. Гансахан хүн шуу даа. Теэд. үнэндөө тэрэнэй ерээдүйн үри хүүгэдые һалгаалсаа ха юм. Үрэ хүүгэдыеньшье, аша гушанарыеньшье. Оройдоол 9 граммай шэнээн шэгнүүртэй ээдэгүй жаахан туулган хүн түрэлтэндэ хэды хохидол ушаруулнаб.

Иигээд мүнөөдэр хүрэг ха даа. Дан ехэ юумэ шашажа орхибоб. Өөһэдынхидөө һаяар харадаг һаа, һайн байгаа! Амаралташье гээшэ бүтэхэгүй ха даа. Врач байгаа һаа. хүн бүхэндэ нэгэл рецепт үгэхэ һэм, хүдэлмэрилхэ гэһэн рецепт!

...Оройшье болошобо... Унтахам. Амгалан нойрсохыеш хүсэнэб. Тааланаб. Шинии Володя...»

ОТК-гай хинагша Валентина Черникова хөөрэнэ

Халаамнай һаял эхилээд байба. Мастер Володя Грибиниченкотэй булад шудхалгын цех соогуур ябабабди. Хамаг юумэн хуу эмхи гуримтай байһан юм. 9-дэхи пеэшэнгэй хажуудашье булад шудхалга түлэг дундаа ябажа байгаа.

Түрүүшын хэб буладаар дүүргэгдэбэ. Хоёрдохи хэбтэ орохынгоо урда тээ хүдэлмэришэд буладайнгаа шанар шалгажа үзэхэ ёһотой юм. Тиимэһээ нэгэнэйнь шанага соо булад удхаад, хажуу тээшэнь хэлтылгэхэдэ. тэрэнэй туһалагша ута эшэтэй жаахан шанага тодожо, булад шэнжэлхээр абадаг юм.

Булад хайлуулгын цехтэ халаан соогоо хори-гуша дахин буладай шанар шалгагдана ха юм. Теэд иимэ юумэн болохо гэжэ хэн мэдэбэ гээшэб...

Булад хайлуулагшадай хажууда хэдэн алха газарта бидэ байгаа һэмди. Гэнтэ арадамнай юумэн ялагас гэбэ. Шанагаһаа үйгаргүй ехэ хайламал булад гоожошобо гээшэ. Харан гэхэдэмнай, буладай урасхал тушаа байһан талмай дээрэ нэгэ хүн хэбтээ һэн...

Володя намайе хана хүдар түлхижэрхёод. буладай урасхал тээшэ даб гэбэ.

Крановщик түрүүшээр юушье хэхэеэ ойлгожо ядан ээлмэрдэшоод байһан аад, һүүлдэнь мантан шанагаяа хажуу тээшэнь болгобо. Харан гэһээмчай Володя дүрэжэ байба. Тэрэнэй хубсаһанда гал аһашоо ха юм. Булад эюулэгшэ, Вячеслав Наумовичай дүрэшэнхэй байһыень газдаһаа олоо һэмди. Володя тэрэниие үргэжэ халуун булад сооһоо гаргаад, хажуу тээшэнь түлхижэ үрдөө...

Булад эдюулэгшэдэй мастер Андрей Бородиенко хөөрэнэ

Наһан соомни эгээл түрүүшын хүшэр халаан энэ байгаа. Галда шаташаһан Болодиие больница абаашаа бэлэй. Хамаг хүнүүдэй тараһан хойно хэбтэһэн газарһаань часыень олооб. Ооһорынь хуу галдуулшанхай байгаа. Часынь ябаһан зандаа...

Үглөөгүүр Иосиф Сальников, халаанай начальник Николай Иванович Земляной — бидэ гурбан больница ошобо гээшэбди.

Володя дорюун байха гэжэ оролдоно. Энеэдэтэй үгэнүүдые хэлэнэ. Бритвэ, гантель асарагты захяа һэн. Донецкэ хото танцевальна коллективтээ ошохо аргагүй байһандаа ехэ халаглаа һэн. Комсомолой бюрогой суглаан дээрэ тон шухала асуудал табихаяа бэлдэжэ байһан хүм гэжэ хөөрэбө. Сестрагай «тарахаар болобот» гэжэ хэлэхэдэнь, би ойро зуура үлөөд, тумбочка дээрэ часыень табяа һэм. Часынь ябаһан зандаа...

Владимир Грибиниченын нэрэ:

—1-дэхи номерой мартенэй цехэй комсомол-залуушуулай 1-дэхи пеэшэндэ;

— СО 18-3129 номерой локомотивта;

— тэрэнэй һурапан 7-дохи һургуулида;

— Володиин һургуулидаа ошохоод ябадаг Донецкэ гудамжада олгогдоо.

(АПН).

ЭХЫН БАЯР

Манай үри хүүгэдэймнай улам һайхан. зол жаргалтай байхын тула коммунис партимнай ямар ехэ анхарал оролдолго гарганаб. Энээндэнь би тон ехээр баярланаб,—гэжэ элдэб бэрхэшээл соо үхибүүдээ—хүнэй эрхим болотор хүмүүжүүлһэн, эхэ, коммунис ажалай ударник Александра Степанова хөөрэнэ.

Арбан дүрбэн жэлэй саада тээ бэлэй. Хирпиисын заводто байхадамнай Степановтан гэжэ ород айл манайда дүтэхэн байдаг һэн. Тэдэнэйдэ ороходо гэр соонь зүдэрүүхэн байгша һэн.

Нэгэтэ үдэшэ хүнэй хашхарха абяан дуулдаба. Тэдэнэйдэ гүйжэ ороходомни, Александра Степанова бархиржа байба. Гурбан борсогорхон хүүгэдынь айһандаа хүхэ сагаанууд болошонхой, эхэдээ аһан хашхаралдана.

— Үбгэмни зүүн дала мүрым хутагаар хадхаад, бухы мүнгыемни буляажа абаһаар лэ гаража ошоо. Үшөө хүүгэдтээ абаһан хубсаһыемни галдажархёо. Эдээхэн хүүгэдээ өөдэнь болгохоб. Намайгаа орхихогүй, баярлуулхаа байха даа,—гэжэ байһыень мүнөө харахадаа һанаандамни ородог.

Тэрэ холын үдэшэ Влас Степанов гурбан бишыхан хүүгэдээ хаяжа ошоһоор, мүнөө болотороо (арбан гурбан жэл үнгэрөө) бусажа ерээгүй. Харин Александра Степанова гурбан халаанда ажалладаг һэн. Хирпиисэ галдаха гээшэ эхэнэр хүндэ бэлэн бэшэ ажал юм. Тиигэбэшье Александра 70—100 градус халуун соо ажалладаг бэлэй. Үдэр бүриингөө нормые үргэлжэ үлүүлэн дүүргэхэеэ оролдодог туладаа, мүнөө болотор түрүүшүүлэй зэргэдэ ябажа, коммунис ажалай ударник солотой болоожо, хэдэн удаа баясхаланда хүртэһэн, грамота, шагналнуудые абаһан байна.

— Үбгэнэйнгөө архи уугаад харааха, сохиходонь, уруу дуруу, зон нүхэдэйнгөө дунда эшэжэ гайхажа ябидаг аад, ошоһон хойнонь зосоомни уужам намдуу, хүхюутэй шэнгеэр үзэгдэдэг болоо һэн. Үшөө хүүгэднишье халтад ээнэн юумэнһээ айха, хашхаралдахаяа болижо, шэг шарайнь гэрэлтэйхэнүүд, дуутай шуутай наададаг болоо һэн,—гэжэ Александра Степанова хөөрэнэ. Ганса эхэ бэшэ, ашата эсэгын энхэрэл гэжэ байдаг ха юм.

Теэд эсэгэ хүн үхи хүүгэдтээ баярлажа, урмашажа, хүсэл эрмэлзэлээ, алдар нэрээ тэдэндээ дамжуулан зорюулжа байха ёһотой аад, Влас Степанов түрэһэн эсэгын хүндэтэ нэрые ямар муухайгаар бузарлаа гээшэб! Харин эхэнь хүүгэдээ хүнэй эрхим болотор гансаараа хүмүүжүүлээ. Ехэ басаган Маринаяа 8 класс, дунда басаган Тониёо 10 класс, бага басаган Галяа 8 класс дүүргүүлээ.

1964 оной май һара. Гурбан басаганиинь хадамда гаранхай. Нэгэтэ Александра Степановагайда ороходомни зулгы сэбэр хүрьгэ басагадайнгаа дунда һуунхай, ехэл баяртай хөөрэжэ байгаа һэн.

—Совет гүрэнэйнгөө аша туһаар хүүгэдээ хүнэй зэргэдэ болгоод, эдэнэйнгээ дунда һуужа байхадаа баярлахгүй яахабиб.

Энэмнай совет эхын буурашагүй арюун омгорхол гээшэ. Ехэ хүрьгэниинь — Николай Казаков ЛВРЗ-дэ токарёор, дунда хүрьгэниинь — Алексей Моюшан тэндэ слесарезр ажалладаг.. Бага хүрьгэниинь — Алексей Ураков монтажник мэргэжэлтэй. Тэдэнэй хадам эхэ Александра Степанова улаан хирпиисэ бүтээлсэжэ байдаг. Хирпиисэ галдахидаа халуунайнь температура халта алдаа һаань, нэгэ доро хэдэн мянгаад хирпиисэ голодоһон болоожо хаягдадаг шуу. Тиимэһээ тэдэнэй ажал тон харюусалгатай, хүндэтэй байдаг.

— Үхи хүүгэдэйнгээ зол жаргалтай ажаһуужа, ажаллажа байхынь харахадаа залуу мэтэ болохош. Тэдэнээ хараад миин лэ һууха гүйб, үшөө шэнэ табан жэл соо хаба шадалаа, туһа нэмэрээ оруулхал байхаб,— гээд Александра Степанова хөөрэнэ.

Н. ЦЫНГУЕВ.

ХҮГЖЭМ ДУУНАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

Дунда зэргын газарлиг бэетэй, шара улаан хүбүүн Мухар-Шэбэр хүрэтэр ошохо автобусто hуугаад, Улаан-Үдэhээ гаража ябахадаа: «Байза, ажабайдалай харгыда гарагдаба гээшэ. Таняа үзөөгүй нютагта ажаhуугдахань, ажаллахам. Нэн түрүүн уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшадые ямар нэгэ юумэндэ hонирхуулха ёhотой. Тиигэжэ шадаал hаа, ажал хэрэг бүтэхэ ёhотой. Духовой оркестр бии гэлсэнхэй hэн. Тэрэниие hэргээхэ ёhотой», — гэhэн бодолдо эзэлэгдэн, тэрэ хүбүүмнай Мухар-Шэбэрэй тосхон орожо ерээ. Дуутай шуутай, хүнөөр хөөрэлдэхэдөө арга дүрыень олоожо ядадаггүй, Леонид Шурыгин абаhаар лэ танил түтимтэй болоожо эхилээ hэн. Энэмнай 1960 оной хабар байгаа. Республикынгаа соёлой министерствын үгэhэн даабари заатагүй дүүргэхэ хүсэлтэй Леонид Шурыгин ажаллажа эхилээ.

Тэрэ гэhээр зургаан жэл болоожо байна. Леонид Антонович бодоhон бодолоо хии тала руу хаяагүй. Түрүүшын үдэрhөө эхилээд лэ ажалдаа хамсыгаа шамажа ороо. Тосхоной гудамжануудаар: «Соёлой ордоной дэргэдэ духовой оркестрэй кружок нээгдэхэнь. Дуратайшуулай ерэжэ ороходо болоно» гэhэн соносхол хаа хаанагүй үлгөөтэй байдаг болобо. Дары соёлой ордон соо шууяа нэрьеэтэй болоожо захалба. Эндэ тэндэ хүгжэмэй инструментнүүдэй абяан дуулдажа эхилбэ.

Теэд hаял түрүүшынхеэ эдэ инструментнүүдые ажалша хүдэр гартаа бариhан элдэб мэргэжэлтэдтэ ехэл хүндэшэг байгаа hэн. Гэбэшье хүгжэмдэ дуратай зон Мухар-Шэбэртэ олон байшоо. Түрүүшын дуратайшуул гэхэдэ аха дүү Андрей ба Александр Васильевтан, Александр ба Леонид Денисовтэн, Николай Юношев, Николай Сафонов, Анатолий Сафонов гэгшэд болоно. Уданшьегүй репетицэ эхилбэ. Түрүүшээр инструментнүүдээ үлеэхэдэнь, тэдэнэй дүршөө hураагүй уралнуудынь дамбагар зузаанууд болоод хабдашагша hэн. Энээн тухай мэдэхэ Леонид Антонович хүрэ хүрэhөөр эдэбхитэйшүүлээ ехээр эсээгээ сусаагаагүй, хаhа саг сооль лэ болюулагша бэлэй. Түрүүшээр хүгжэмэй багахан хэhэгүүдые наададаг болобо. Саашадаа оркестрэйнгээ хүгжэм hайнаар зэдэлүүлхын тула Леонид Антонович хабаадагша бүхэнөө ганса нэгээрнь дуудажа асараад, оркестрэй хүндэ хүшэр оньhон аргые заажа, ойлгуулжа үгэдэг hэн.

Иигэhээр лэ саг жэлэй ошохо бүри Мухар-Шэбэрэй соёлой ордон сооhоо духовой оркестрэй абяан аалиханаар зэдэлжэ эхилээ бэлэй.

1962 оной март hарада үнгэргэгдэhэн аймагай уран hайханай харалганда энэ залуухан духовой оркестр ород арадай дуунуудые, Кальманай «Сильва» гэжэ оперетэhээ вальс болоод Соловьев-Седойн «Нахимовецуудай марш» гэжэ дуунуудые наадажа, хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэй. Һүүлээрнь 1963 ондо республикынгаа 40 жэлэйнь hайндэртэ эдэ хүгжэмшэд мүн лэ аймагайнгаа хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, Леонид Шурыгинда грамота болоод шагнал барюулагдаhан байгаа.

Мүнөө оркестртэнь 25 хүн хүгжэмэй мэргэжэлтэй болонхой, хани халуун барисаатай, сүлөөтэй сагтаа наадажа байнад. Эндэ элдэб мэргэжэлтэд: барилгашад, колхознигууд, алба хаагшад, жолоошод хабаадана.

Иигэжэ жэлhээ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй соёлой ордоной таhагууд хүндэлэлэй грамотануудаар болоод үнэтэй сэнтэй шагналнуудаар шэмэглэгдэжэ байдаг.

Хүдөө нютагта хүгжэм дуу ханхинуулжа эхилhэн бэлигтэй хүтэлбэрилэгшэ Леонид Антонович Шурыгинда ажалай амжалта, ажабайдалдань жаргал хүсэхэ байнам.

Н. ПОПКОВ,
Суулгын соёлой байшангые даагша.

Мэргэжэлтын үгэ

АЖАЛНАЙ ГЭХЭДЭ—ИИМЭ

Манай ажалда ямаршье нюуса гэжэ байдаггүй. Түбхын түрүүн арад зонтой нягта холбоотойгоор ажалланабди. Өөhэд хоорондоо эбтэй зеэтэй байха гээшэ ехэ шухала. Аппаратурынгаа хойноhоо техническэ харууhа саг болзоортонь хэлэгбди. Тэрэ энэ деталь тэдэнэй үдэр hэлгэгдэбэ, тэрэ деталиин hэлгэгдэхэ сагынь тулаба гэжэ тэмдэглэжэ байдаг тусхай журнал манда бии. Лентэеэ нэаха, зэр зэмсэгүүдhээ эхилээд, баран бүрин бүтэн байха ёhотой. Заримдаа кино табижа байхада, кадр хахадаараа хубаагдан экран дээрэ харагдажа байдаг гээшэ. Тиимэ аягүй ушарнууд яhала дайралдадаг. Энэ хэнэй зэмээр болоноб гэхэдэ, гансал киномеханигай зэмээр. Ондоо хэншье зэмэгүй. Киномеханик хадаа таhарhан лентээ нэахадаа хайхарамжагүйгөөр, кадрай тэг дундуур таhа хайшалаад лэ нэажархина ха юм.

Тэрэнhээ гадна олон зоной анхарал кино тээшэ хандуулхын түлөө бидэнтэй суг хүдэлдэг олон эдэбхитэд бии. Тэдэнэй тоодо hургуулиин hурагшад олон. Һонирхолтой хөөрэлдөө эмхидхэгшэбди. Айлаар ябажа хөөрэхынгөө хажуугаар билетүүдые олоор наймаалдаг зантайбди.

Шэнэ фильм тухай радиогоор, газетэ, журнал дээгүүр ехээр тунхагладаг. Тиимэhээ шэнэ фильмын табигдахада, хүн зон олоор ерэдэг. Тиихэдэ үни хараhан фильмдэ хүнүүд балай ерэдэггүй. Ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулханьшье хүшэр юм. Бидэнэр, киномеханигууд, заримдаа нэгэ фильмые 5—6 дахин хараха баатай болодогбди. Хараха бүридөө нэгэл шэнэ юумэн ойлгогдохо. Харагшад режиссерой эрмэлзэлые абаhаар лэ хүсэд ойлгодоггүй. Тиимэ дээрэhээ хуушан фильмые харагты гэжэ ехээр реклама болон хөөрэлдөө эмхидхэгшэбди.

Гансал фильмээ «эрьюулээд» лэ үнгэрдэг бэшэбди. Кино эхилхынгээ урда тээхэнэ 10—15 минутын турша соо хөөрэлдөө, богонихон лекцинүүдые уншуулдаг зантайбди. Зарим хүнүүд киножурналнуудта ехэ дуратай юм. Журналнуудые олоор хэрэглэхэдэ яhала hайн.

П. БАНЗАРАКЦАЕВ,
киномеханик.
Улаан-Үдын аймаг.
Харгана нютаг.

Улаан-Үдын Октябрьска район урган hалбарна. Зур... дээрэ: Бульварная гудамжадахи сквертэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ВЕРДЕНЭЙ ТУЛАЛДААН МАРТАГДАШАГҮЙ

Верден хото шадархи тулалдаанай дүүрэhээр 50 жэлэй ой байгша ондо гүйсэхэнь. Энэ аюултай алалсаанай үедэ миллион шахуу хүн хосорhон юм.

Кайзеровска, гитлеровскэ Германиин эзэдэй дэлхэйе эзэмдэхэмнай гэжэ шунан сэдьхээд, арадуудта эсэргүү галзуу муухай, харша зэрлиг ааша гаргаhан тухайнь наhажаал французууд үрэ хүүгэдтээ, аша гушанартаа мүнөө хөөрэдэг.

Франциин бүхы коммунарнуудта бодхоогдоhон хүшөөнүүдэй дэргэдэ, Парижай Гайхамшагта Илалтын хаалгаhаа захалаад, эгээл жаахан тосхонуудта табигдаhан дурасхаалай хүшөөнүүдэй дэргэдэ, аха дүүгэй хүүрэй газар болгогдоhон, тулалдаанай талмай дээрэ мүнөө хүнүүд абяагүйхэн зогсоод, айхабтар ехэ hандаралые, тоогүй олон зэмэгүй хүнүүдэй алуулhые дахин дахин дурсан hанажа, эльгэ зүрхөө хүмэрюулнэ. Энэ ехэ hүйдхэл, хюдалгые Германиин булимтарагшад үйлэдhэн зэмэтэй.

Зуун жэл соо Франци гурба дахин иимэ зэрлиг муухай аюулда нэрбүүлhэн байна. Тиимэhээ hандаргаха, хюдаха мүнөө үеын зэбсэгтэй болоо hаа, Рейн мүрэнэй нүгөө эрьедэ байгшад ямар зэмэтэ ябадал хэхэ байнаб гэжэ үнэн сэхэ французууд hайн мэдэнэ.

— Эды ехэ, эды муухай гэмтэ ябадал хэhэн харшангуудта бүхы дэлхэйе дайгаар дахин заналха арга олгожо болохогүй!— гэhэн эрилтэ мүнөөнэй уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай эрид шангадахаа hанаhан үедэ арадууд табина.

Үнэн түрүү олониитын иимэ эрилтые мэдээд, баруун гүрэнүүдэй зонхилхы хархис этэгээдүүд өөрынгөө европейскэ бодото политикые далдалха hэдэлгэ гаргана. Урдань фашизмые бии болгоhон шунахай дэндүү аашатан мүнөө ФРГ-дэ дайн сэрэг hэргээн байгуулхаhаа гадна, тэрэнэйнгээ урда тусхайта зорилго элирхэйлhэнээ баруун гүрэнүүдэй зонхилогшод нюуха баатай болонхой. Баруун Германида мүнөө hүжэржэ байhан аюулые тэдэнэр шадаал hаа өөдэгүйхэнөөр харуулха hэдэлгэ гаргана. Үhөө хяhаа нэхэгшэдэй сэрэгэй тоо 500 мянган хүн болгогдонхой. Генералнуудынь «түрүү зэргые эзэлэн абаха» хүсэл номнон хашхаралдана. Түгүүд дээрээ ёрото харата бүргэдэйнгөө дүрсэ дахяад халажа эхилбэ. Үhөө хяhаа нэхэгшэд hүрэг hүрэгөөрөө жагсан: Германи, Германия манда үнэтэй...» гэhэн дуу дахяад татана.

Эгээл иимэhээ манай Францида ФРГ-гэй зайша дээрмэшэ сэрэгэй бии бололгодо эсэргүү, генералнуудайнь атомна зэбсэгтэй болохо ябадалда эсэргүү арадай хүдэлөөн хэзээшье hуларагүй юм. Хэдэн зуугаад мянган хүнүүдэй хабаадалгатай асари ехэ демонстрацинууд болоно, Бонной зонхилогшодой урдаа табиhан зэрлиг муухай түсэбүүдые француз арадай буруушаажа байhые сүм гэршэлнэ. Манай ороной эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн, дайнай Эсэргүүсэлтын ахамад түрүү тэмсэлшэдэй профсоюзууд мэтэ олониитын эмхи зургаанууд хамаг ябуулгаяа эдэ түсэбүүдтэ эсэргүү хандуулна. Тэдэнэр Франциин национальна ашаг туhада таарамаар, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоомоор шиидхэбэринүүдые абахын түлөө тэмсэнэ.

Гитлеровскэ эзэмдэгшэдhээ Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ айхабтар олон эрхим хүбүүд, басагадаа гээhэнэй дурасхаалда бүри нягтаар жагсаhан Франциин алдарта Коммунис парти энэ тэмсэлдэ өөрын тодо hонор хараа бодолтой.

Одер-Нейсеэр гарадаг хилые дахин хаража үзэхэ асуудал табидаг Бонной үhөө хяhаа нэхэгшэдэй аашые буруушаан, атомгүй зоно байгуулхын түлөө, Германиин хоёр гүрэниие мэдэрхын түлөө, Европодо аюулгүй байдал хангахын тула шухала бүхы хэмжээ абахын түлөө, арадуудай хоорондохи хани харилсаа бататхахын түлөө Франциин Коммунис парти тэмсэнэ.

Француз арад Верденэй оршондохи алалсаан мэтэ шуhата хэрэг үйлын дабтагдахагүйн түлөөдэ Европын асуудалые эбэй ёhоор шиидхэхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлнэ. Тиин энэ тэмсэл эрхэ байдалай эрилтын зэргээр улам шангадаха байха гэжэ этигэхэдэ болохо. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэмнай совет арад асари хүсэтэй, бата найдамтай түшэг тулгууримнай болоно гэжэ француз арад мэдэнэ.

Жан МОРАН,
француз публицист.
(АПН—ЮФИ).
Париж.
(Телефоноор абтаба).

СЭНГҮҮ hАРА

Эртэ урдын ород зон майе—травень гэхэ гү, ногооной сэсэглэхэ үе гэжэ нэрлэhэн байха юм. Майн тэн багаар, энэ hарын хоёрдохи хахадта мойhоной сэсэглэхэ үедэ хүйтэрэд гэдэг. Тэрэ хүйтэнэй үедэ тэнгэри бүрхэдэг, хүйтэн hалхин үлеэдэг, саhан ородог. Ороhон саhан удаан болонгүй хайлажа, газарта шииг үгэдэг байна.

Май — сэсэг набшын дэлгэрhэн эгээн гоё, хүхюутэй саг.

Наран дулаанаар шаража, газар халаана. Үдэр ерэхэ тума сэсэг набша улам hалбаржа, үлгэн дайдынгаа үнгэ шэмэглэнэ. Хада уулын энгэр майлаар, ой тайгаар ургы, тэрэнги hалбаран, үнгын сэсэг бу дантана.

Шэлбэhэтэ шэнэhэн, хуhан болон бусад модод ногоорон, ой тайга зүүдхэлээ үмдэн гоёдог. Гол горходой нуга тохой, шугы бургааhан үргэлжэдөө ногоорцоно. Мойhо үлир сэсэглэн, саhанай бударhандал дунгиина.

Тала дайда дээгүүр жэргэмэл шубуул жэмбүүрдэн, уярма hайхан дуугаа татан, хүнүүдэй сэдьхэл баярлуулхал. Галуун, нугаhан, хун болон дулаан ороной шубуул огторгойгоор зэлэтэн ниидэхэ. Майн гэнгhээ хойшо хараасгай, хүхы, гүйбаанга, гургалдай үзэгдэхэ.

Майда дулаан... хүйтэншье, шииг ... тотойшье, гандуу... байдаг. Мүнөө ж... майда ямар ула... байха хаб?

Ехэшье гандуу... хагүй, шииг ной... hулагүй оролго... байха. Ороhон ... бороо шанга hал... үдэшэгдэхэ. Н... уларил майн гур... шын арбан хоно... hарын тэнгээр... 23—24 багаар үзэ... хэ.

Һарын hүүлээр ... лаан байха ха... тухайлагдана. Ти... дээ дулаанай ... дээдэ заха 20-... градус хүрэхэ.

Н. ОРЕХОВА,
ахалагша инженер-синоптик.

ДРВ-е агаарhаа хамгаалха арадай эдэбхитэдэй конференци

ХАНОЙ, майн 4. (ТАСС). Агаарhаа хамгаалха арадай эдэбхитэнэй ниитэ национальна 3-дахи конференци эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. ДРВ-дэ эсэргүүгээр агаарай дай жэл үлүүтэй сагай турша соо США-гай хэжэ байха үедэ американ авиациин добтолгые сухарюулан сохилгодо ехэ амжалта түйлагдаа гэжэ конференцидэ хабаадагшад тэмдэглэлээ. Эдэ добтолгонуудhаа хүн зоной хохидолго, материальна гарза гай нилээд бага болоо. Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгые сухарюулан сохилгодо бүхы арадай хабаадалга Америкын 1000 самолёт буудажа унагааха арга олгоо гээд конференцидэ хабаадагшад тэмдэглээ.

Агаарhаа хамгаалгада бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень, дайсанай hанаашалгануудта hэримжэтэйгээр хандахыень, дайсанай авиациин добтолгоhоо тохёолдодог хохидол гэмтэлые бага болгохын түлөө тэмсэхыень ороной хүн зониие конференци уряала.

ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ тобшо үгэ хэлэhэн байна.

БОДОТО БАЙДАЛЫЕ АНХАРАЛДАА АБАХА

БЕРЛИН, майн 4. (ТАСС). «СДПГ-гэй Дортмундска съездын делегадуудта, Баруун Германиин социал-демократиин бүхы гэшүүдтэ болон тала баригшадта СЕПГ-гэй Центральна Комитедэй эльгээhэн нээмэл бэшэг национальна ехэ удха шанартай. Ушарынь хадаа Германиин хүгжэлтын саашанхи зам тухай гол асуудалаар энэ бэшэгhээ уламжалан, Баруун Германиин хүн зоной, илангаяа хүдэлмэришэн ангиин дунда хөөрэлдэдэг болоо»,—гээд СЕПГ-гэй ЦК-гай XII пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Германиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Макс Рейман мэдүүлээ. Энэ үгынь тобшо удха «Нойес Дойчланд» гэжэ газетэдэ толилогдоо.

СЕПГ-гэй бэшэг болон тэрээн соо оруулагдаhан дурадхалнууд тушаа Баруун Германиин монополис хэблэл, мүн СДПГ-тэ дүтэ байдаг газетэнүүдшье абяа аниир гаранагүй. Энэ бэшэгэй удхые, тэрээн соо дурдагдаhан дурадхалнуудые олониитэдэ дуулгаан мэдүүлхэ гээшэ уялгамнай болоно гэжэ Баруун Германиин коммунистнууд тоолоно гээд КПГ-эй нэгэдэхи секретарь онсолон тэмдэглээ.

«Бэшэгүүдые абалсалгаhаа, тэрэнэй эсэстэ hанамжануудаа мэдэлсэлгын болоhонhоо уламжалан, ХДС/ХСС-эй хүтэлбэри hанаагаа зобоно,— гээд М. Рейман үргэлжэлүүлэн хэлээ.— Иимэ хөөрэлдөөнүүд эзэрхэг түримхэй, үhөө нэхэхэ hанал бодолдоо хүнлэ сохилто хэхэ гэжэ правительство түбэгшөөнэ».

Нээмэл бэшэг соо дурдагдаhан асуудалнуудаар Федеративна Республикын хүн зоной дунда хөөрэлдөөнүүд болоо. Тэрээнhээ уламжалан, Германидахи бодото байдалые анхаралда абан, Германиин асуудалаар, мүн Германиие нэгэдүүлхэ асуудалаар политика бэелүүлбэл, амжалтатай байха, ГДР-эй оршожо байhые мэдэрхэ, бүхы немец арадые түлэолхэ гэhэн эрилтэнүүдhээ ФРГ-гэй правительствын арсаха шухала гэжэ Федеративна Республикын хүн зон улам бүри ехээр ойлгодог болоожо байна гээд М. Рейман онсолон тэмдэглээ. Федеративна Республикадахи политикые хубилгахын түлөө хамтын тэмсэлдэ хүн зониие, хамагай түрүүндэ хүдэлмэришэн ангиие энээнэй урда тээхидэ орходоо улам бүри эршэтэйгээр хабаадуулха зорилго КПГ-эй үмэнэ табигдана гээд тэрэ мэдүүлээ. «Империализмын хүсэн улам ехэ болоо бэшэ, харин тэрэнэй политика бүри эзэрхэг түримхэй болоо, капитализмын бүгэдэ ниитын кризисэй hүжэрхэдэ, ангиин тэмсэл улам шанга болоно»,—гээд КПГ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь хэлээ.

КПГ-е хуули бусаар хорилгые болюулхын түлөө коммунистнуудай тэмсэл тухай хэлэхэдээ, М. Рейман иигэжэ онсолон тэмдэглээ: «Имагтал эб найрамдалай, демократиин, үгэсэ ойлголсолгын түлөө арадай олониитээрээ тэмсээд лэ байхада манай партиие хориhон ушар болюулагдажа шадаха байна».

Совет эрдэмтэдэ шагнал барюулагдаба

ЛОНДОН. (ТАСС). Мэдээжэ совет эрдэмтэ академик П. Л. Капице гэгшэдэ Эрнст Резерфордын нэрэмжэтэ 1966 оной шан барюулагдаба. Физикые хүгжөөлгэдэ элигэ ехэ туhа нэмэри оруулhанайнь түлөө Английн физикын институт, физическэ бүлгэм энэ шагналые эрдэмтэдэ олгоhон байгаа бшуу.

Английн эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй эрилтэ

ЛОНДОН, майн 4. (ТАСС). НАТО-гой штаб-квартирые Лондондо зөөлгэн асаржа болохоор байhан тухай хэблэлэй мэдээсэлнүүдhээ уламжалан, Английн Эб найрамдал хамгаалха комитет мэдүүлгэ толилжо, буруушаалга хээ.

НАТО-гой штабые Лондондо байрлуулха ямаршье hэдэлгэ эрид шанга-гаар буруушаагдаха гээд Английн эб найрамдалай тала баригшад мэдүүлhэн байна. НАТО-гой штабта 200 гаран урдын нацис офицер алба хэдэг гээд мэдүүлгэ соо тусгаар онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Компанинуудай ашаг олзо дээшэлнэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 4. (ТАСС). Вьетнамда Холбоото Штадуудай зэбсэгтэ интервенциеэ үргэдхэхэ тудам монополинуудай ашаг олзо дээшэлнэ. «Нью-Йорк таймс» газетын тэмдэглэhэнэй ёhоор, 516 томо компаниин олзо доходые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда тэдэнэй сэбэр ашаг олзо нёдондонэй нэгэдэхи кварталайхида орходоо дунда зэргээр гурбанай нэгэ хубяар дээшэлээ.

Сэрэгэй захилнуудые дүүргэдэг компанинуудай олзо эрид ехээр дээшэлээ. Авиационно промышленностиин табан компаниин, тэрэ тоодо «Боинг» компаниин ашаг олзо 55 процентээр дээшэлээ. «Уолл-Стрит джорнэл» гэжэ газетын мэдээнэй ёhоор, электронно тухеэрэлгэнүүдые бүтээдэг фирмэнүүдэй ашаг олзо 63 процентээр дээшэлээ.

ЭФИОПИИН СҮЛӨӨЛЭГДЭhӨӨР 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

АДДИС-АБЕБЭ, майн 5. ТАСС-ай корреспондент Николай Олейников иигэжэ мэдээсэнэ:

Италиин фашис эзэмдэгшэдhээ ороной сүлөөрhөөр 25 жэлэй ойтой дашарамдуулжа, гурбан үдэрэй hайндэр Эфиопидо мүнөө эхилхэнь.

Итальян фашизмые диилэн илалга Африкын энэ эрхэ сүлөөдэ дуратай арадай эрэлхэг зориг болон баатаршалгые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Эфиопи фашизмын добтолгодо хамагай түрүүндэ дайрагдаhан байгаа. Африкадахи бэеэ даанхай энэ орониие эзэлхын тулада 350 мянган тоото сэрэгые Италиин фашизм хэрэглэhэн байгаа. Италиинхид 1936 оной майн 5-да Аддис-Абебые эзэмдэhэн байгаашье hаа, бүхы орониие богоолшолжо шадаагүй. Эфиопиин арад эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү нангин тэмсэлдэ бодоhон байха юм. Хүн зониие олоор алаха, хюдаха онол аргашье, гитлеровскэ Германиин, бусад империалис гүрэнүүдэй зүгhөө абаhан дэмжэлгэнүүдыньшье фашистнуудта туhалаагүй.

Тиихэ үдэрнүүдтэ Советскэ Союз Нацинуудай лигидэ ябуулга хэхэдээ, Эфиопиие дэмжэдэг байhан юм. Итальян эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү хэмжээ уласхоорондын оршондо хамтаараа абахые СССР уряалhан байгаа. Дэлхэйн олониитын дэмжэлгэтэйгээр ороноо сүлөөлхын түлөө Эфиопиин арадай хэhэн тэмсэл 1941 оной майн 5-да, Аддис-Абебын эзэлэгдэhэнэй hүүлээр табхэр табан жэл болоод байхада, амжалтатайгаар дүүрээ: фашистнууд Эфиопиhоо гаража ошохо баатай болоhон байгаа. Хаан Хайле Селассие I түрэл нислэлдээ баярай оршон байдалда бусажа ерээ.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо 25 жэл үнгэрөөд байна.

Эфиопиин арадай ажабайдалдахи энэ гайхамшагта үдэр мүнөө үедэ баяр баясхалантайгаар hайндэрлэгдэнэ. Мүнөө городой үйлсэнүүд Улаан-шара-ногоон үнгэтэй гүрэнэй түгүүдээр тоёон шэмэглэгдэнхэй. Хаа хаанагүй, илангаяа Арт-Кило гэжэ талмай дээрэ хүн зон угаа олон. Хаанай орондоо бусажа ерэhэнэй дурасхаал болгон Сүлөөрэлгын хүшөө энэ талмай дээрэ бодхогдоhон юм.

Үдэ багта Национальна гвардии, армиин частьнууд болон полициин подразделенинүүд сэрэгэй ехэ парадта гараха. Залуушуул болон hургуулиин үхибүүд стадион дээрэ өөhэдынгөө шадабариие харуулха. Үдэшэлэн нээмэл эстраданууд дээрэ арадай дуу, хатар гүйсэдхэгдэхэ.

РИМ. Салин хүлhэ дээшэлүүлхые эрилтэ табиhан итальян металлург хүдэлмэришэдэй демонстраци.

ТАСС-ай фото

Камбоджын хилэ дээрэ харата ааша гаргана

НЬЮ-ЙОРК, майн 5. (ТАСС). Таиландын сэрэгүүд Камбоджын газар дээрэ дахин орожо, Оддор провинциин Трепинг Таодохи гэжэ хилын харуулые добтолоо.

Камбоджоhоо ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэгшын генеральна секретарь У Танда эльгээhэн бэшэг соо заагдаhанай ёhоор, энэ ушар апрелиин 27-до болоhон байгаа. Добтолгоhоо уламжалан, Камбоджын хоёр солдат горитойгоор шархатаhан байха юм.

Трамвайн дамжан ябадаг шэжэм утаhанай аюулгүйе сахигшад үдэр hүнние мэдэдэггүй.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Шииг нойтон орохогүй. Зүүн тээhээ hулаханаар hалхилха. Хойто аймагуудта 9—14, урда нютагуудта 14—19, Улаан-Үдэ городто hүниндөө 0, үдэртөө 17—19 градус дулаан байха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «...сын бlян — hhалаlаhаа» Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи мелиорац... болон уhанай ажахын управлени... ниин начальник В. Большаков... статья. Г. Булгутовай «Сабшалг... үhалагдана гээшэ» гэhэн ... респонденци. «Полинуудhаа ... дээсэнэ» гэhэн рубрика доро ... формацинууд. ТАСС-ай матери... нууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «...тийна ажабайдал» гэhэн рубр... доро «Пропагандистнууд дун ... гана» гэhэн Г. Агутовай ста... «Голодоhо гаргаад магтуулна» ... hэн В. Островскиин корреспонд... ци. «Шухалын шухала индуст... —хүнгэн ба эдеэ хоолой пром... ленностиин мэргэжэлтэдэй ТА... ай корреспондентдэ үгэhэн хар...

Гурбадахи хуудаhанда: «... консультаци» гэhэн гаршаг ... «hунгагшадай список» гэhэ... Щербаковой корреспонденци. ... Рачковой (ТАСС) «Неона... нууд толгойгоо үргэнэ» гэhэн ... тья. Хилын саанаhаа мэдээс...

Дүрбэдэхи хуудаhанда: С. ... тырнагай корреспонденци. ... тын hонин.

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01622. Зак. № 466.